

સત્યનારાયણની કથા.

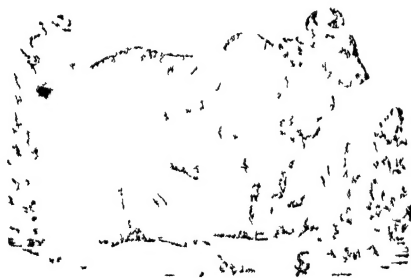
તથા પુન, ટીકા સહીત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

બુ. છાટાલાલ છગનલાલ તથા

શા. રુળચંદ આશારામ.

મુદ્ર અમદાવાદ

અમદાવાદ

માણેકચોકમાં ગોળવાળાની ઝોળે
“ વિજયપ્રવર્તક ” પ્રેસમાં મગનલાલ
હરીલાલે છાપી.

સંવત ૧૯૪૭.

સને ૧૮૯૧.

કીંમત ૦—૪—૦

(१६)

द्वयाराम इतः

अनीज्यां ग्रीज्यां अणियां ॥ शाहसारतंडरीजोडमां, ते
नीजापरीरथी नामटे ॥ द्याना प्रलुप्राणापत्तन,
आपुंडुंडरधुं नाघटे ॥ पेपा

पह. १८ मुं.

भार्यां धार्यां हुतां न्यारे भनमांहे ॥ त्यारे रीदरा-
ज्यां तां अणतां वनमांहे ॥ १ ॥ धरिने गोपरधनरी
हने ॥ वाज्यां ॥ आहुः अथी तनजां मरणापमाज्यां ॥
॥ रा ॥ डेटली अडे वातो ना प्रगर डेहे वाय ॥ गागरमां
नय द्वागर समाय ॥ आ ॥ अणी तो रद्यां हुतां ग्रेहेनी
आगे ॥ अजीन्नं घाणं न्ने ॥ खवणे लागे ॥ ॥ ॥

इरे गुणगुणराजमधुरा, - अजअजणाअजअज
 ए समन्तुडामनीउहे, मरमवायइ त्रंगनेाराअल्या
 नधूप अउमां आधो रहे, उतअर तारोन आणियो
 तुडाजोछे ते हरी कपटी, चीत्पुं मारे न्नाणीजे
 राडा तेजगाड्यां अहुडमणत्मभरा, प्रीतइरीपीतण
 गयो॥ इरी नीरस नलिनी संघणां, गरलसररीषीजीण
 यो॥ रा ताडूं यंपे यित्त योद्युं नहिं, पेला जैइसामां म
 नरसुं॥ दधाना प्रत्नु प्राणवह्मले, तारीपेठे सहुइसुं॥ पा

पद. १८ सुं.

પ્રકારોના પ્રકારોની રીતે તત્ત્વના પ્રકારો

પાઠાણ. પા

પ્રકારો તત્ત્વક્રયાં થકી એમ, પ્રકાર પાળે સદુ પ્રથા પાળુ-
ઓ આંખો મીચે આનંદરો, એ લેગનો નુહો પ્રથા પાળ
પાઝીરા સરખા લેગને રું, પાપરીએ કે ઓઢીએ પ્રત્ય
સપાવડ પરહરી રીદ, પથ્થર માં રીદ ફોડીએ પાઝીય
ડાહા પેણ ખુદ હરીનું, અમને પત્તિ લેગની પાડુ ખત્તનહિ
ચુંડંથલુ તો, માણે મોલસં લોગની પાડા એમ કચુંડતું
ત્યારે, પ્રથમથી રીદ પાળીયાં પાડરુંડેવાનું નવરહું, લુંડો

॥ श्री सत्यनारायण पुजा प्रारंभ ॥

॥०॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ आकृष्णेनरजसावर्तमा
 नोनिवेश्यन्नमृतंमर्त्यं च ॥ हिरण्ययेनसवितारु
 थेनादेवोयातिभूवनानिपश्यन् ॥ १ ॥ सूर्याय
 नमः ॥ आवाहयामि ॥ गंधाक्षतपुष्पंसमर्पया
 मि ॥ एवं सर्वत्र ॥ इमं देवा असपत्नः सुबंध्वं महते
 क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते ज्यानराज्याय द्रस्यं
 द्रियाय ॥ ॥ इमममुष्यपुत्रममुष्यैपुत्रमश्यैविश
 षवोमीराजासोभो ऽस्माकंब्राह्मणानां राजा
 ॥ २ ॥ चंद्राय नमः ॥ अग्निमूर्धादिवः ककुत्पति
 पृथिव्या अयं ॥ अपा श्रेता सिजिन्वति ॥ ३ ॥
 भौमाय ० ॥ उद्धुध्य स्वाग्ने प्रतिजागृह्णत्वमिष्टा पु
 र्तैः सः सृजेथामयं च ॥ अस्मिन्सधस्थे अध्युत्तर

स्मिन्विश्वेदेवायजमानश्चसीदत ॥ ४ ॥ बुधा
 यनमः ॥ बृहस्पतेअतियदर्जोयर्हाद्युमद्विभाति
 क्रतुमज्जनेषु ॥ यद्विदयच्छवसऋतप्रजाततद
 स्मासुद्रविणंधेहिचित्रं ॥ ५ ॥ बृहस्पतयेनमः
 अन्नात्परिश्रुतोरसंब्रह्मणाव्यपिबत्क्षत्रंपयः सो
 मंप्रजापतिः ॥ ऋतेनसत्यमिंद्रियंविपानं शु
 क्रमंधसइन्द्रस्येंद्रियमिदंपयोमृतंमधु ॥ ६ ॥ शु
 क्रायनमः ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयआपोभवंतुपीत
 ये॥शंयोरभिस्त्रवंतुनः ॥ ७ ॥ शनैश्चरायनमः ॥
 कयानश्चित्रआभुवदूतिसदावृधःसखा ॥ कया
 शुचिष्टयावृता ॥ ८ ॥ राहवेनमः ॥ केतुकृण्वन्न
 केतवेपेशोमर्जाअपेशसे ॥ समुखद्विरजायथाः
 ॥ ९ ॥ केतवेनमः ॥ गणानांत्वाइत्यनेनगणेशं

पूजयेत ॥ ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्वि सीमन्तः
 सुरुचो वेन आवः ॥ सबुध्न्या उपमा अस्य विष्ठाः
 सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥ ब्रह्मणे नमः वि
 ष्णोरराटमसि विष्णोः श्वप्त्रे स्थो विष्णोः स्यूर
 सि विष्णो धृवोसि ॥ वैष्णवमसि विष्णवेत्वा ॥
 विष्णवे नमः ॥ नमः शंभवाय च मयो भवाय च न
 मः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिव
 तराय च ॥ शिवाय नमः ॥ श्रीश्च ते लक्ष्मीश्च प
 न्त्यावहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्वात्त
 म ॥ इष्णान्निषाणमुंमइषाणा सर्वलोकमंइषाण
 ॥ लक्ष्म्यै नमः ॥ ॥ अथ सत्यनारायणपूजावि
 धिः ॥ ॥ व्रतीसंक्रांतौ पौर्णमास्यांचैकादस्यां य
 स्मिन्कस्मिन्दिने वा सायंकाले स्नानं कृत्वा पूजा

स्थानमागत्यासनेउपविश्याचम्यपवित्रधारणं
 कृत्वागणेशगौरीवरुणदेवतानाप्रतिष्ठावाहनेक
 त्वासंकल्पंकुर्यात् ॥ ॥ अद्येत्यादि० अमुकगो
 त्रो ऽमुकशर्मासकलदुरितोपशमनसर्वापच्छां
 तिपूर्वकसकलमनोरथसिद्धर्थयथासंपादितसा
 मग्रयागणेशगौरीवरुणदेवतागणपत्यादिपंच
 लोकपालदेवतासुर्यादिनवग्रह देवतापुजनपुर्व
 कंपूर्वांगीकृतश्री सत्यनारायणपूजनकथाश्रव
 णमहंकरिष्ये ॥ गणेशादिभ्योनमः ॥ अर्घ्यपा
 द्याचमनीयस्नानगन्धाक्षतपुष्पधूपदीपनैवेद्या
 चमनीयमुखयासतांबुलपुगीफलद्रव्याणितत्त न्न
 न्मन्त्रैःसमर्पयामि ॥ एवंसुर्यादिग्रहाणांतत्तन्मं
 त्रैःपूजनंकुर्यात् ॥ अथसत्यनारायणपूजनप्र

कारमहा ॥ ॥ ॥ पुष्पंगृहीत्वाध्यानंकुर्यात् ॥
 ध्यायेत्सत्यंगुणातीतंगुणत्रयसमन्वितम् ॥ लो-
 कनार्थत्रिलोकेशंकौस्तुभाभरणंहरि ॥१॥ नी-
 लवर्णपीतवासंश्रीवत्सपदभूषितम् ॥ गोविंदं
 गोकुलानंदं ब्रह्माद्यैरपि पूजितं ॥१॥ इति ध्या-
 नं ॥ आगच्छागच्छ देवेश तेजोराशे जगत्पते ॥
 क्रियमाणं मया पूजां गृहाण सुरसत्तम ॥ १ ॥
 इत्यावाहनं ॥ नानारत्नसमायुक्तं कार्तस्वरविभु-
 सियं ॥ आसनं देवदेवेश प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां
 ॥२॥ इत्यासनं ॥ नारायण नमस्तेस्तु नरकार्ण-
 वारतक ॥ पाद्यं गृहाण देवेश मम सौख्यं विवर्द्ध-
 य ॥३॥ इति पाद्यं ॥ ॥ व्यक्ताव्यक्तस्वरूपाय
 हृषीकेशाय नमः ॥ मयानिवेदितो भक्त्या अधो

यंप्रतिगृतां ॥ ४ ॥ इत्यर्घ्यं ॥ मंदाकिन्यास्तु
 यद्धारिसर्वपापहरं शुभं ॥ तदिदं कल्पितं देवस-
 म्यगाचम्यतां त्वया ॥ ५ ॥ इत्याचमनं ॥ स्नानं
 पंचामृतैर्देवगृहाण पुरुषोत्तम ॥ अनाथनाथस-
 र्वज्ञगीर्वाणप्रणतिप्रिय ॥ ६ ॥ इति स्नानं ॥ वे-
 दसुक्तसमायुक्ते यज्ञसामसमन्विते ॥ सर्ववर्ण-
 प्रदे देववाससी प्रतिगृह्यतां ॥ ७ ॥ इति वस्त्रं ॥
 ब्रह्मविष्णुमहेशौश्र्यनिर्मितं ब्रह्मसुत्रकं ॥ यज्ञो-
 पवितदानने प्रीयतां कमलापति ॥ ८ ॥ इति य-
 ज्ञोपवीतं ॥ श्रीखंडं चंदनं दिव्यगंधाढ्यं सुमनो-
 हरं ॥ विलेपनं सुरश्रेष्ठं चंदनं प्रतिगृह्यताम् ॥ ९ ॥
 इति चंदनम् ॥ मल्लिकादिसुगंधीनिमालत्यादि-
 निवैप्रभो ॥ मया हतानि पूजार्थं पुष्पाणि प्रतिगृ-

ह्यतां ॥ १० ॥ इतिपुष्पाणि ॥ वनस्पतिरसो
 द्यूतो गंधाढ्योगंध उत्तमः ॥ आध्रेयः सर्वदेवानां
 घूपोयं प्रतिगृह्यतां ॥ ११ ॥ धूपं ॥ साज्यं च व
 तिसंयुक्तं वान्हिना योजितं मया ॥ दीपं गृहाण देव
 शत्रैलोक्यतिमिरापह ॥ १२ ॥ दीपं ॥ घृतप
 क्कहविष्यान्नं पायसं च सशर्करं ॥ नानाविधं च नै
 वेद्यं विष्णो मे प्रतिगृह्यतां ॥ १३ ॥ नैवेद्यं ॥ स
 र्वपापहरं दिव्यं गांगेयं निर्मलं जलं ॥ आचमनं म
 यादत्तं गृह्यतां पूरुषोत्तम ॥ १४ ॥ इत्याचमनं ॥
 लवंगकर्पूरयुतं तांबूलं सुरपूजितं ॥ प्रीत्या गृहा
 ण देवेश मम सौख्यं विवर्द्धय ॥ १५ ॥ इति तांबू
 लं ॥ इदं फलं मया देवस्थापितं पुरतस्तव ॥ तेन
 मे सुं फलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥ १६ ॥ इ

तिफलं ॥ चतुर्वर्तिसमायुक्तं धृतेन च सूपूरितं ॥
 नीराजनेन संतुष्टो भवत्येव जगत्पतिः ॥ १७ ॥
 इति नीराजनं ॥ यानिकानि च पापानि जन्मांतर
 कृतानि च ॥ तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिणपदे
 पदे ॥ १८ ॥ प्रदक्षिणा ॥ ततः पुष्पांजलिं नमः
 स्कारांश्च कृत्वा स्तुवित ॥ यन्मया भक्तियुक्तेन प
 त्रं पुष्पफलं जलं ॥ निवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानु
 कंपया ॥ १ ॥ मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं ज
 नार्दन ॥ यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु मे
 ॥ २ ॥ अमोघं पुंडरीकाक्षं नृसिंहं दैत्यसूदनं ॥
 हृषीकेशं जगन्नाथं वागीशं वरदायकं ॥ ३ ॥ गु
 णत्रयं गुणातीतं गोविंदं गरुडध्वजं ॥ जनार्दनं
 जनातीतं जानकीवल्लभं हरि ॥ ४ ॥ प्रणमामि स

दाभक्त्या नारायणमतः परं ॥ दुर्गमे विषमे घोरेष
 तृभिः परिपीडिते ॥ ५ ॥ निस्तारयस्व सर्वेशुत
 थानिष्ठभयेशु च ॥ नामान्येतानि संकीर्त्य ईक्षितं
 फलमाप्नुयात् ॥ ६ ॥ सत्यनारायणं देवं वंदे हं का
 मदं प्रभुं ॥ लीलया विततं विश्वं येन तस्मै नमो न
 मः ॥ ७ ॥ इति प्रार्थना ॥ समाप्त ॥

अथ सत्यनारायण कथा प्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ व्यासउवाच

एकदानैमिषारण्यऋषयःशौनकादयः ॥

पप्रच्छुर्मुनःसर्वेसूतंपौराणिकंखलु ॥ १ ॥

टीका—अयोध्यानीं समीपे निमिशयारण्यमां, रहेंनारा
अने जेनारा, शौनक आदी ऋषीओ संपूर्ण पुराणो ज-
णनारा सुत नामना पुराणानेनिश्चयनो भक्ष करवाहवा.

व्रतेनतपसाकिंवाप्राप्यतेवांछितंफलं ॥

तत्सर्वंश्रोतुमिच्छामःकथयस्वमहामुने ॥२॥

टीका—के हे महामुने? कीयु व्रत अथवा तप कर्थाथी वां-
छीत इण प्राप्त थायछे, ते श्रवण करवा अमे छच्छा
करीओ छीओ, भाटे आप अभने कथन करौ. ॥ २ ॥

॥सुतउवाच॥

नारदेनैवसंपृष्टोभगवान्कमलापतिः ॥

સુરર્ષયેયથૈવહાતચ્છણુધ્વંસમાહિતાઃ ॥૩॥

ટીકા-એવો પ્રશ્ન શ્રવણ કરીને સુતજી કહેછે, કોઈ કાળ-
ને વિશે દેવપી નારદજીએ શ્રીકૃષ્ણજીને વૈકુંઠમાં એવોજ
પ્રશ્ન કર્યો હતો, તેમાં જે શ્રીકૃષ્ણભગવાને ઉત્તર આપ્યો
તેજ હું તમને કહુ છું. તે તમે સાચાં જાણ થઈને સાંભળો.

एकदानारदोयोगीपरानुग्रहकाक्षया ॥

पर्यटन्विविधान्लोकान्मर्त्यलोकमुपागतः ॥४॥

ટીકા-આ પ્રશ્ન શ્રી ભગવાનને કરતા પેહેલાં શ્રી નાર-
દજી રૂપી એક વખત મનુષ્ય લોકમાં પારકા ઉપર
કૃપા કરવી આ હેતુથી આવ્યા. ॥ ૪ ॥

ततोदृष्ट्वाजनान्सर्वान्नानाक्लेशसमन्वितान् ॥

नानायोनिसमुप्रत्नान्क्लिश्यमानान्स्वकर्माभिः

ટીકા-અને તે પછી મનુષ્યલોકમાંના અનેક માણસો
નાના પ્રકારના કલેશ અનેક યોનીમાં જન્મ આદી ઘણા
પ્રકારનાં દુઃખો ભોગવેછે, અને પોતાના કર્મે કરીને
કલેશ પામેછે એવું જોઈને. ॥ ૫ ॥

કેનોપાયેનચૈતેષાંદુઃસ્વનાશોભવેધૃવં ॥

इतिसंचित्य मनसा विष्णुलोकं गतस्तदा ॥६॥

ટીકા-કીયો ઉપાય કર્યાથી આ સર્વ મનુષ્યનાં દુઃખ કલે
શ દુર થાય, એવો વિચારમનમાં લાવી નારદૃષી અનેક
પ્રકારોના સર્વ લોકોમાંથી ફરતાફરતા વિષ્ણુલોકમાં ગયા.

तत्र नारायणं देवं शुक्लवर्णं चतुर्भुजं ॥

शंखचक्रगदापद्मवनमालाविभूषितम् ॥७॥

ટીકા-વૈકુંઠમાં નારદજી ગયા, અને ત્યાં શુક્લવર્ણ ચતુ
ર્ભુજ અને દરેક હાથમાં શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધારણ ક-
રેલાં છે. પગ સુધી લટકનારી અને શોભા આપનારી
વનમાલા કંઠમાં છે. ॥ ૭ ॥

दृष्ट्वा तं देवदेवेशं स्तोतुं समुचपक्रमे नारद उवाच ॥
नमो वाङ्मनसा तितरूपायानंतशक्तये ॥८॥

ટીકા-એવા સર્વોત્તમ શ્રી નારાયણદેવ (ભગવાન) ને
જોઈ નારદૃષીએ તેમની સ્તુતી (વંદના) કરવા આરંભ
કર્યો. નારદજી કહે છે વાણી અને મન એથી પણ અતીત

એવા અનંત શક્તીરૂપને નમસ્કાર કરૂં છું ॥ ૮ ॥
 આદિમધ્યાંતહીનાયનિર્ગુણાયગુણાત્મને ॥
 સર્વેષામાદિભૂતાયમક્તાનામાર્તિનાશિને ॥ ૯ ॥

ટીકા-તમે આદી મધ્ય અને અંત્ય, આ ત્રણ વખરની
 રંગુણ છતાં ભકતોની પીડા મટાડવાને શગુણ થવાને
 આપ સર્વથી પહેલા છો અને ભકતોનાં દુઃખ દુર કરો છો.
 શ્રુત્વાસ્તાત્રેતંતાવેષિણુર્નારદંપ્રત્યભાષત ॥
 શ્રીભગવાનુવાચ ॥ કિમર્થમાગતોસિત્વંકિંતેમ
 સિવર્તતે ॥ ૧૦ ॥

ટીકા-આ પ્રમાણે નારદજીએ કરેલી સ્તુતિ સાંભળીને
 શ્રી ભગવાન વિષ્ણુ નારદજીને કહે છે, હે નારદજીરૂપી
 તમે શો હેતુ મનમાં રાખી અહીં આવ્યા છો. ॥૧૦॥
 કથયસ્વમહાભાગતત્સર્વંકથયામિતે ॥ નારદઃ
 વાચ ॥ મર્ત્યલોકેજનાઃસર્વેનાનાઙ્કેશસમન્વિતાઃ
 નાનાયોનિસમુત્પન્નાઃપચ્યંતેપાપકર્મભિઃ ॥ ૧૧ ॥

ટીકા-તમારા મનમાં જે કાંઈ હેતુ હોય તે મને કહો તેનો ઉત્તર હું તમને કહીશ. એવું શ્રીભગવાનનું વાક્ય સાંભળી નારદજી કહે છે હે પ્રભો! મનુષ્યલોકમાં સર્વજન અનેક કલેશથી યુક્ત એવા અનેક યોનીમાં ઉત્પન્ન થઈને પાપ કર્મથી રચી પચી રહેલા છે. ॥ ૧૧ ॥

તત્કથંશમયેન્નાથલઘૂપાયેનતદ્વદ ॥

શ્રોતુમિચ્છામિતત્સર્વેકૃપાસ્તિયેદિતેમયિ ૧૨

ટીકા-માટે તે જનોનાં દુઃખ, હે પ્રભો જે કાંઈ સેહેજ સાજ ઉપાયથી એ દુઃખની શાંતી થાય, એવો ઇલાજ આપની કૃપા મારા ઉપર હોય તો આપની પાસેથી શ્રવણ કરવાની હું ઇચ્છા રાખું છું. ॥ ૧૨ ॥

॥ શ્રીભગવાનુવાચ ॥

સાધુષ્ટંત્રયાવત્સલોકાનુગ્રહકાંક્ષયા ॥

યત્કૃત્વામુચ્યતેમોહાત્તત્ત્વણુષ્વવધામિતે ॥૧૩॥

ટીકા-એવું નારદજીની બાપણ સાંભળી શ્રીભગવાન કહે છે હે પુત્ર નારદજી તમે ઘણીજ સારી વાત મને

પુછો લોકો ઉપર કૃપા કરવી એવી તમારી ઇચ્છા છે,
તો જે વ્રત કર્યાથી તમે એ કહેલ । ખંધ પીડારૂપો મોહ
માંથી તે લોકો મુક્ત થશે એવો ઉપાય કહું છું તે સાંભળો.

વ્રતમસ્તિ મહત્પુણ્યં સ્વર્ગે મર્ત્યે ચ દુર્લભં ॥

તવ સ્નેહાન્મયા વત્સ પ્રકાશઃ ક્રિયતે ધુના ॥૧૪॥

ટીકા-હે પુત્ર ધણું પુણ્ય આપવાવાળું મનુષ્યલોકમાં
અને સ્વર્ગમાં પણ દુર્લભ એવું વ્રત છે, તે તમારી
સાથે સ્નેહભાવ હોવાથી હમણાં કહું છું. ॥ ૧૪ ॥

સત્યનારાયણસ્યૈવં વ્રતં સમ્યગ્ વિધાનતઃ ॥

કૃત્વા સદ્યઃ સુખં ભુત્કિાપરત્રે મોક્ષમાપ્નુયાત્ ૧૫

ટીકા-સત્યનારાયણદેવનું વ્રત ઉત્તમ પ્રકારે અને વિ-
ધિયુક્ત કર્યાથી માણસ તત્કાલ સુખ પામશે, અને દેહ
છુટ્યા પછી પણ પરલોકમાં મોક્ષગતે પામશે. ॥૧૫॥

તચ્છૃત્વા ભગદ્વાક્યં નારદો મુનિરબ્રવીત્ ॥ નારદ

ઉવાચ ॥ કિં ફલં કિં વિધાનં ચકૃતકેનૈવ તદ્વ્રતમ્

ટીકા-આ પ્રકારનું ઇશ્વરનું વાક્ય સાંભળીને નારદજી

ફી પુછેછે કે, તે વ્રત કર્યાથી શું ફળ થશે? અને તેનું વિધાન કેવું અને પુર્વે આ વ્રત કોણે કરેલું. ॥ ૧૬ ॥

तत्सर्वविस्तराद्ब्रह्मिकदाकार्यैहितद्वतम् ॥ श्रीभ
गवानुवाच ॥ दुःखशोकादिशमनंधनधान्यप्र
वर्द्धनम् ॥ १७ ॥

ટીકા-વિગેરે સવિસ્તર હકિકત અને તે વ્રત ક્યારે કરવું તે કહો, એવો નારદજીનો ફરીથી પ્રશ્ન સાંભળીને શ્રીભગવાન કહેછે હે નારદજી આ સત્યનારાયણ વ્રતદુઃખ શોક વિગેરેને મટાડવાવાળું અને ધનધાન્યને વધારવાવાળું એવું ઘણુંજ ઉત્તમ ફળ આપવાવાળું છે. ॥ ૧૭ ॥

सौभाग्यसंततिकरंसर्वत्रविजयप्रदम् ॥ यस्मि
न्कस्मिन्दिनेमर्त्योभक्तिश्रद्धासमन्वितः ॥ १८ ॥

સત્યનારાયણદેવંયજેચૈવનિશામુખે ॥

ટીકા-આ વ્રત સ્ત્રીયોને સંતતિ અને સૌભાગ્યની પ્રાપ્તિ કરવાવાળું એવું છે; તેમજ પુરૂષોને પણ સર્વે વિજય આપવાવાળું એવું ગમે તે દિવસે પુરું શ્રદ્ધાથી. ॥ ૧૮ ॥

બ્રાહ્મણૈર્બાધવૈશ્વૈવસહિતોધર્મતત્પરઃ ॥૧૯॥

ટીકા-અપવાશી રહીને સત્યનારાયણ દેવની સાચંકા-
લની વખતે બ્રાહ્મણ અને પોતાના સગાવહાલા ઇષ્ટ
મિત્રને બોલાવી પુજન કરવું. ॥૧૯॥

નૈવેદ્યંભક્તિતોદયાત્સપાદંભક્ષ્યમુત્તમં ॥

રંભાફલંઘૃતંક્ષીરંગોધૂમશ્યચ્ચૂર્ણકમ્ ॥૨૦॥

ટીકા-આ પુજનમાં નૈવેદ્યનાં ઘઉંનો રવો પાંચ ચતુ-
ર્થાંશ લેઈ તેમાં કેળાં, ઘી, ખાંડ, નાખી સારા શીરો
કરીને અરપણ કરવો ॥૨૦॥

અભાવેશાલિચુર્ણંવાશર્કરાચગુડંતથા ॥

સપાદંસર્વભક્ષ્યાણિચૈકીકૃત્યનિવેદયેત્ ॥૨૧॥

ટીકા-પુજન કરનારને ઘઉંનો રવો ન મળે તો ચો-
ખાનો લોટ લેવો ખાંડ ન હોય તો ગોળ લેવો પણ ખંધી
જલસો સરખી એટલે પાંચ ચતુર્થાંશ લેવી. ॥૨૧॥

વિપ્રાયદક્ષીણાંદદ્યાત્કથાંસૃત્વાજનૈઃસહ ॥

તતશ્ચંબંધુભિઃસાર્દ્ધંવિપ્રાંશ્ચપ્રતિભોજયેત્ ॥૨૨॥

ટીકા- પછી પોતાની શક્તી પ્રમાણે દક્ષણ બ્રાહ્મણોને

આપવી અને શ્રી સત્યનારાયણ વ્રતકથા પોતાનાં સર્ગા
વહાલાં ઇષ્ટમિત્ર સાથે શ્રવણ કરવી, તે પછી પોતાના સ-
ર્ગાં વહાલાં ઇષ્ટમિત્ર તથા આહુણે સાથે ભોજન કરવું. ૨૨
સપાદમક્ષંદ્રકત્યાનૃત્યગીતાદિકંચરેત્ ॥

તતશ્રસ્વગૃહંગચ્છેત્સત્યનારાયણંસ્મરન્ ॥૨૩॥

ટીકા-અને ભક્તીએ કરી શ્રી સત્યનારાયણ આગળ
નૃત્ય તથા ગાયન કરવું એવી રીતે નહીં નહીં ઉપર
અથવા દેવાલયમાં એવું વ્રત કરીને, શ્રી સત્યનારાયણ
ભગવાનનું સ્મરણ કરતે કરતે પોતાને ઘેર જવું. ૨૩

एवंकृतेमनुष्याणांवांच्छासिद्धिर्भवेध्रुव ॥

विशेषतःकलियुगेलघुपायोस्तिमुतले ॥२४॥

ટીકા-આ રીતે આ વ્રત ભક્તિથી જે માણસ કરશે,
તેની મનકામના સિદ્ધિ થશે, આ ઘણું કરીને કલિયુગમાં,
અનેક તરેહની પીડા થકી જે પીડીત એવા લોકોને આ
સેહેલા ઉપાયથી આ મોટા દુઃખમાંથી મુક્ત થવા સાર
ઘણુંજ નાહાનો આ મનુષ્ય લોકમાં ઇલાજ છે. ૨૪
इति श्री स्कंधपुराणे रेवाखंडे सत्यनारायणकथार्याप्रथमो
ऽध्यायः ॥ १ ॥

॥ અથ સત્યનારાયણ કથા. ॥

॥ સુતઃપ્રવાચ ॥

અથાન્યત્સંપ્રવક્ષ્યામિકૃતયેનપુરાદ્વિજ ॥

કશ્ચિત્કાશીપુરેરમ્યેહ્યાસીદ્વિપ્રોઽતિનિર્ધનઃ ૧

ટીકા-સુતજી કહેછે. બીજું એક કહું છું કે આ પ્રત
પુર્વે રમણીય એવા કાશી ક્ષેત્રને વિષે રહેનારો નિર્ધન
એક બ્રાહ્મણ હતો. ॥૧॥

શ્રુત્વદૂભ્યાંવ્યાકુલોભૂત્વાનિત્યંબ્રામભૂતલે ॥

દુઃખિતંબ્રાહ્મણંદષ્ટ્વાભગવાન્બ્રાહ્મણપ્રિયઃ ॥૨॥

ટીકા-તે દરરોજ ભુખે અને તરો પીડાએલો આકુ-
લબ્યાકુલ થઈ કાશીક્ષેત્રમાં ફરે એ અત્યંત દુઃખીત બ્રા-
હ્મણને બ્રાહ્મણ જેને પ્રીય એવા જે શ્રી ભગવાન એ
એમણે તેને જોયો. ॥૨॥

વૃદ્ધબ્રાહ્મણરૂપસ્તંપ્રચ્છદ્વિજમાદરાત્ ॥

કિમર્થંબ્રામસેવિપ્રમહીંનિત્યંસુદુઃખિતઃ ॥૩॥

ટીકા-અને પોતાનું ૩૫ બદલી ઘરડા બ્રાહ્મણનું ૩૫

લેખ્યે દરદી બ્રાહ્મણને પુછેછે કે હે બ્રાહ્મણ અત્યંત
 દુઃખીત એવોજે તું આ પૃથ્વી ઉપર શા સાર કરેછે. ૩
 તત્સર્વશ્રોતુમિચ્છામિકથ્યતાંદ્વિજસત્તમ. ॥ બ્રા
 હ્મણુવાચ ॥ ॥ બ્રાહ્મણોઽતિદરિદ્રોઽહંભિક્ષા
 ર્થવૈભ્રમેમહીમ્ ॥૪॥

ટીકા-આ તારૂ વૃતાંત સાંભળવા હું ઇચ્છા કરું છું માટે
 હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ મને કહે ત્યારે તે દરીદ્રી બ્રાહ્મણ કહેછે
 હું ગરીબ બ્રાહ્મણ અત્યંત દરીદ્ર છું તેથી બીજા ભાગવા
 તારૂં પૃથ્વી ઉપર કરું છું ॥૪॥

ઉપાયંયદિજાનાસીકૃપયાકથયપ્રભો ॥ ॥ વૃદ્ધ
 બ્રાહ્મણુવાચ ॥ સત્યનારાયણંવિષ્ણુવાચ્છિ
 તાર્થફલપ્રદઃ ॥૫॥

ટીકા-હે પ્રભો ભગવાન જો મારું દરીદ્ર દુર થાય એવો
 કાંઈ ઇલાજ આપ બળતાહો તો તે કૃપાકરીને મને કહેા
 એવું દરિદ્રી બ્રાહ્મણનું ભાષણ સાંભળી ઘરડો બ્રાહ્મણ
 કહેછેહે બ્રાહ્મણ સત્યનારાયણ નામના વિષ્ણુદેવે ઇચ્છે
 જુ ફળ કલિયુગને વિશે પુજન કરયા થકી આપનારા
 એવા પ્રત્યક્ષ છે. ॥૫॥

તસ્યત્વંપૂજનંવિપ્રકુરુષ્વવ્રતમુત્તમમ્ ॥

યત્કૃત્વાસર્વદુઃખેભ્યોમુક્તોભવતિમાનવઃ ॥૬॥

ટીકા--શ્રી સત્યનારાયણ કહેછે હે બ્રાહ્મણ તું એ સત્ય-
દેવનું વ્રત અને પુજન સારી રીતે કર કે જે ક્યાં થકી
માણસ સર્વ દુઃખથી મુક્ત થાય છે. ॥ ૬ ॥

વિધાનંચવ્રતસ્યાપિવિપ્રાયમાપ્યયત્નતઃ ॥

સત્યનારાયણોવૃદ્ધસ્તત્રૈવાંતરધીયત ॥ ૭ ॥

ટીકા--પછી દરીદ્રી બ્રાહ્મણને ૩૫ બદ્ધનારા ધરડા બ્રાહ્મ
ણે વ્રતનું સરવ વિધન કહ્યું અને પોતે અંતરધ્યાન થયા.

તદ્દતંસંકરિષ્યામિયદુક્તંબ્રાહ્મણેનવૈ ॥

इतिसंचिंत्यविप्रोसौरात्रौनिद्रांनलब्धवानात् ॥

ટીકા--એ ધરડા બ્રાહ્મણે કહેલું વ્રત હું ક્યારે કરીશ એ
વી ઉત્કંઠાથી એ દરિદ્રી બ્રાહ્મણને તે વખતથી તે આ
ખી રાત્રમાં ઉંઘ આવી નહી. ॥ ૮ ॥

तर्तःप्रातःसमुत्थायसत्यनारायणव्रतम् ॥

करिष्यइतिसंकल्प्याभिक्षार्थमगमद्विजः ॥ ૯ ॥

ટીકા-પછી બીજે દિવસે સુર્ય ઉદય થયા પછી દરદ્રી
આહ્વાણે હું આજ સત્યનારાયણનું વ્રત કરીશ એવો સં-
કલ્પ કરીને તે હમેશના રિવાજ મુજબ ભિક્ષા માગવા
સાડે ગયો. ॥ ૯ ॥

તસ્મિન્નેવદિનેવિપ્રઃપ્રચુરંદ્રવ્યમાપ્તવાન્ ॥

તેનૈવવંધુમિઃસાર્દ્ધંસત્યસ્યવ્રતમાચરત ॥૧૦॥

ટીકા-તે દિવસે હમેશના કરતાં એ આહ્વાણને વળું
દ્રવ્ય મળ્યું તે મળતાં વારજ તેજ દિવસે એ દરિદ્રી આ-
હ્વાણે પોતાનાં સગાંસંબંધી ઇષ્ટમિત્ર વિગેરેને બોલાવી
તે સાથે શ્રી સત્યનારાયણનું વ્રત કર્યું. ॥ ૧૦ ॥

સર્વદુઃખવિનિર્મુક્તઃસર્વસંપત્સમન્વિતઃ ॥

વભૂવસદ્વિજશ્રેષ્ઠોવ્રતસ્યાસ્યઃપ્રભાવતઃ ॥૧૧॥

ટીકા-એ આહ્વાણે પુર્ણ ભક્તીથી શ્રી સત્યનારાયણ દે-
વનું વ્રત તથા પુજન કર્યાથી થોડાજ વખતમાં દરિદ્રી
આહ્વાણે દુષ્કર્મથી મુક્ત થઈને અગણિત સંપત્તિનો માલો
કયો એવો આ સત્યદેવના વ્રત તથા પુજનનો આ કળિ
યુગને વિશે તાત્કાલિક અનુભવ થયો તથા થશે એટલું
આપવાનું સામર્થ્ય આ શ્રી સત્યદેવના વ્રતમાં છે. ॥૧૧॥

તતઃપ્રભૃતિકાલંચમાસિમાસિવ્રતંકૃતં ॥

एवंनारायणस्येदं व्रतं कृत्वा द्विजोत्तमः ॥ १२ ॥

ટીકા-એવું જાણીને એ બ્રાહ્મણ દરએક મહિનામાં આવ
નારી પર્વણીને દિવસે વ્રત અને પુજા શ્રી સત્યનારાયણ
દેવની કરતો અને પુણ્યથી એ બ્રાહ્મણ સર્વ પાપથી નિર્-
મુક્ત થઈને અત્યંત દુર્લભ જે મોક્ષપદ તે વિશે ગયો.

सर्वपापविनिर्मुक्तो दुर्लभं मोक्षमाप्तवान् ॥

व्रतमस्य यदा विप्रपृથिव्याં સંકરિष્યતિ ॥ १३ ॥

ટીકા-જે વખતે શ્રી સત્યદેવનું વ્રત તથા પુજન બ્રા-
હ્મણ પ્રથવી ઉપર કરશે તો તે તેજ વખતે સર્વ દુઃખ થ-
કી મુક્ત થશે. ॥૧૩॥

तदैव सर्वदुःखं च मनुजस्य विनश्यति ॥ एवं

नारायणेनोक्तं नारदाय महात्मने मया तत्કથितं

विः प्राकि मन्यत्કમયામिवः ॥ १४ ॥

ટીકા-સુતજી શૌનકા આદી રૂપીયોને કહે છે કે આ પ્ર
માણે શ્રીમન્નારાયણે એ નારદરૂપીને કલિયુગમાં સેહેલા
ઉપાયથી વાસના પુરી કરવાવાળું વ્રત તથા પુજન કહ્યું

નેજ મેં આપને કહ્યું. હવે એ શિવાય બીજું આપ શું
શ્રવણ કરવા ઇચ્છા રાખોછો. ॥૧૪॥

॥ ઋષયઋચુઃ ॥

તસ્મદ્વિપ્રાચ્છુતંકેનપૃથિવ્યાંચરિતંમુને ॥

તત્સર્વેશ્રોતુમિચ્છામઃશ્રદ્ધાસ્માકંપ્રજાયતે ૧૫

ટીકા-એવું સુતજી પુરાણીનું ભાષણ સાંભળીને શૌનક
કા આદી રૂપીયો કહેછે કે હે મુને? એ બ્રહ્મણના મુખ
માંથી એ ચરિત્ર આ પૃથ્વીમાં કોણે શ્રવણ કર્યું વિગેરે
સર્વ આ વ્રત વિશે હકીકત સાંભળવાની અમોને ધણું
ઉત્કંઠા ઉત્પન્ન થઈ છે ॥૧૫॥

સૂતઃપ્રવાચ ॥શ્રૃણુધ્વંમુનયઃસર્વેવ્રતંયેનકૃતંભુવિ

एकादासद्विजवरोयथाविभवविस्तरैः ॥૧૬॥

ટીકા-એવું શૌનક આદી રૂપીઓના ભાષણ સાંભળી
સુતજી કહેછે, હે સર્વ મુનીયો આ વ્રત પૃથ્વીઉપર એ પછી
કોણે કર્યું એ આપને કહ્યું સાવધાન થઈને સાંભળો.

बंधुमिःस्वजनैःसार्द्धव्रतंकर्तुंसमुद्यतः ॥

एतास्मिन्नंतरेकालेकाष्टक्रेतासमागमत् ॥૧૭॥

ટીકા- પ્રથમ કહેતો બ્રહ્મણ એક દિવસને વિશે પોતાની સંપત્તી પ્રમાણે પોતાના સગાવાહાલા ઇષ્ટમિત્ર સાથે શ્રી સત્યનારાયણદેવનુ વ્રત કરવા આરંભ કરેછે એવામાં એક લાકડાનો ભારો બાંધી માથા ઉપર લેઈ વેચનારો એ ઠેકાણે આવ્યો. ॥ ૧૭ ॥

વહિઃકાષ્ટંચસંસ્થાપ્યવિપ્રસ્યગ્રહમાયયૌ ॥

તૃણયાપીડિતાત્માચદૃષ્ટ્વાવિપ્રંકૃતવ્રતં ॥૧૮॥

ટીકા-તેને માથા ઉપરનો ભારો દરવાજા આહાર નહીં શ્રી સત્યનારાયણદેવની પુજા થતી હતો ત્યાં ગયો અને એ તરશેા હતો તોયણ એક ચીતથી તેણે તે બ્રહ્મણે કરેલું પુજન જોયું અને એ વ્રતની વાંધી પણ જોઈ ॥ ૧૮ ॥

પ્રણિપત્યદ્વિજંપ્રાહકિમિદાંક્રિયતેત્વયા ॥

કૃતેકિંફલમાપ્નોતિવિસ્તરાદ્વદમેપ્રભો ॥૧૯॥

. ટીકા-અને તે બ્રહ્મણને ઘણા આદરસત્કારથી નમસ્કાર કરીને બોલ્યો કે હું બ્રહ્મણ શ્રેષ્ઠ આપ આ શું કરેાછો આવું કર્યાથી શું ફળ થાયછે તે હું મૂલો કૃપા કરીને મને કહો ॥ ૧૯ ॥

॥ વિપ્રઉવાચ ॥

સત્યનારાયણરૂપેદંવ્રતંસર્વોપ્સિતપ્રદં ॥

તસ્યપ્રસાદાન્મેસર્વધાન્યાદિકંમહત્ ॥૨૦॥

ટીકા-બ્રાહ્મણ કહેછે શ્રી સત્યનારાયણદેવનું સવ કામ નાપુરું કરવાવાળું એવું વ્રત કરીશું અને આ વ્રત મેં કર્યું તે દિવસથી શ્રી સત્યનારાયણદેવના પ્રસાદે કરીને મને ધન્યધાન્ય આદી કરીને મોટી સંપત્તી મળેલી છે ॥૨૦॥

તસ્માદેતંદ્વતજ્ઞાત્વાકાષ્ટક્રેતાતિહર્ષિતઃ ॥

પપૌજલંપ્રસાદંચમુત્ક્રાસનગરંયયૌ ॥૨૧॥

ટીકા-આ પ્રમાણે બ્રાહ્મણના મુખમાંથી શ્રી સત્યદેવનું વ્રત લાકડાના ભારાવાળાએ સમજી લેઈ અને ઘણાજ હરખાતો તે બ્રાહ્મણે આપેલો પ્રસાદ ભક્ષણ કરી પાણી પિયું અને પોતાના ગામ વિશે ગયો ॥૨૧॥

સત્યનારાયણંદેવંમનાસાઙ્ગત્યચિંતયત્ ॥

કાષ્ટવિક્રયતોગ્રામેપ્રાપ્યતેચાદ્યયદ્વનં ॥૨૨॥

ટીકા-પછી બીજે દિવસે ભારો વેચવા સાડ આવતી

વખતે શ્રી સત્યનારાયણદેવ પાસે ભારાવાળાએ મનમ
સંકલ્પ કર્યો કે આજે આ ભારાની કીમત જે એ શેઠે-
રમાંથી મળશે તે ॥૨૨॥

तेनैवसत्यदेवस्यकरिष्येव्रतमुत्तमम् ॥

इतिसंचिंत्यकूनसायाष्ठंकृत्वातुमस्तके ॥२३॥

ટીકા-બીજ કારણે ન ખરચતાં એ પૈસાથી શ્રી સત્ય
નારાયણ દેવનું વ્રત કરીશ એવો નિશ્ચય કરી ભારો
માથે મુકી આસતો થયો ॥૨૩॥

जगामनगरेरम्येधनिनांयत्रसंस्थितिः ॥

तद्दिनेकाष्ठमुल्यंचद्विगुणंप्राप्तवानसौ ॥२४॥

ટીકા-તે એક સુંદર નગરમાં કે જ્યાંહાં શેઠ શાહુકાર
લોકો રહેતા હતા તે રસ્તામાં આવ્યો ત્યાં એક શેઠે
તેને જે રોજ ભારાની કીમત મળતી હતી તેથી બમણી
આપીને ભારો લીધો ॥૨૪॥

ततःप्रसन्नहृदयःसुपक्कंकदलीफलं ॥

शर्कराधृतदुग्धंचगोधूपइयचचूर्णकं ॥२५॥

ટીકા-ભારાવાળાને બમણી કીમત મળતાંવારંજ ધ-

શે। આણંદ થયો અને પાકેલાં કેળાં, ખાંડ, ધી, અને ઘઉંનો
રેવાવિગેરે પદાર્થ સવાશેર સવાશેરના પ્રમાણમાં લેઈ
ખીજી પુળની સામગ્રી વેચાતી લઈને ઘેર આવ્યો ॥ ૨૫ ॥

કૃત્વૈકત્રસપાદંચગૃહીત્વાસ્વગૃહેયયૌ ॥

તતોવંધૂનસમાહુયચકરવિધિનાવ્રત ॥ ૨૬ ॥

ટીકા-અને સગા વહાલા ઇષ્ટમિત્ર તથા બ્રાહ્મીણોને બો-
લાવી મોટા સમારંભથી વિધિપુરવક એ વ્રત કર્યું ૨૬

તદ્વ્રતશ્યપ્રભાવેણઘનપુત્રાન્વિતોભવત્ ॥

इहलोकेसुखंभुक्त्वाचांतेसत्यपुरंययौ ॥ ૨૭ ॥

ટીકા-સુતજી કહેછે કે પેલા ભારાવાળાએ એ વ્રત
કર્યાથી તે ધનવાન તથા પુત્રવાન થઈને આ લોકમાં
સર્વ સુખ ભોગવીને અંતે શ્રી સત્યપુર એટલે વૈકુંઠને
વિશે ગયો.

इति श्री स्कंधपुराणे रेवाखंडे सत्यनारायणकथायांद्वीतियो
ऽध्यायः ॥ ૨ ॥

॥ શ્રી સત્યનારાયણ કથા ॥

॥ સુતઉવાચ ॥

પુનરગ્રેંપ્રવક્ષ્યામિસૃણુધ્વમુનિસત્તમાઃ ॥

પુરાચોલ્કામુખોનામનૃપશ્ચાસીન્મહીપતિઃ॥૧॥

ટીકા-સુતજી કહેછે હે શૈાનકા આદિ રૂપિયો કરી આ-
પને શ્રી સત્યનારાયણ દેવની વૃત કથાનો બીજો ધૃતિ-
હાસ કહું છું તે સાંભળો. ॥૧॥

જિતેન્દ્રિયઃસત્યવાદયિયોદેવાલયંપ્રતિ ॥

દિનેદિનેધનંદત્વાદ્વિજાન્સંતોષયત્સુધીઃ ॥૨॥

ટીકા-જિતેન્દ્રિયે સત્યવાદી અને દરેક દિવસે મંદીરોમાં
દેવ દરસન માટે જઈ બ્રાહ્મણોને ઘણુ દ્રવ્ય આપી સં-
તોષ પમાડતો હતો. ॥૨॥

ભાર્યાતિસ્યપ્રમુદ્ધાચસરોજવનાસતી ॥

મદ્રશિલાનદીતીરેસત્યસ્યવ્રતમાચરત્ ॥૩॥

ટીકા-એ ઉલ્કામુખ રાજની સ્ત્રી નામે પ્રમુદ્ધા ધણીજ
સારા સ્વભાવની કમલમુખી અને સુંદર સતી હતી તે
પોતાના સ્વામીની સાથે મદ્રશીલા નામે નદીને તીરે
શ્રી સત્યદેવનું વૃત કરતો હતો ॥૩॥

एतस्मिन्नंतरेतत्रसाधुरेकःसमागतः ॥

वाणिज्यार्थंबहुधनैरनेकैःपरिपूरितः ॥૪॥

ટીકા-એવામાં તે નદીને કાંઠે સાધુ નામે એક વાણીયો
ધણો ધનવાન અને વેપાર અર્થે ધણા મોટી જ્વાહીર
વિગેરે ધન લેધને નિકળેલો. ॥૪॥

નાવંસંસ્થાપ્યતત્તીરેજગામનૃપતિપ્રતિં ॥

દૃષ્ટ્વાસન્નાતિનંભુપંપપ્રચ્છવિનયાન્વિત્તઃ ॥૫॥

ટીકા-તેણે તે નદીને કાંઠે પોતાનું વહાણ લાવી જ્યાં
રાણી શ્રી સત્યદેવનું વ્રત કરતાં હતાં તેમની પાસે જઈ
વિનંતી પુર્વક ધણી નમ્રતાથી પ્રશ્ન કરવા લાગ્યો ॥૫॥

॥ સાધુઠવાચ ॥

કિમિદંકુરુષેરાજનૂભક્તિયુક્તેનચેતસા ॥

પ્રકાશંકુરુતત્તર્વશ્રોતુમિન્છામિસાંપ્રતં ॥૬॥

ટીકા-સાધુ પુછેછે હે મહારાજ! આપ ધણી ભક્તિથી
સાર્ય એક ચિતે આ વખતે શું કરોછો એ ગુણામને કે
હેશે એવું હું ઇચ્છું છું. ॥૬॥

પુજનાંક્રિયતેસાધોવિષ્ણોરેતુલતજસઃ ॥

વ્રતંચસ્વંજનૈઃસાદ્વંપુત્રાદ્યાવાપ્તિકામ્યયા ॥ ૭ ॥

ટીકા-એવા પ્રકારે સાધુ નામે વેપારીનું ભાષણ સાંભળતાંવાર રાજા ઉઠકામુક કેહેછે, હે સાધુ વેપારી શ્રી મહાવિષ્ણુ સત્યદેવ કે, જેના મહીમાનો પારન આવે એવા તેજસ્વી તેમનું પુત્રતા, ધનવાન્ય સંપત્તી મળે, આ હેતુથી મારાં સગાંવહાલાં ઇષ્ટનિત્ર સાથે વ્રત કરું છું ॥૯॥

મુપયસ્યવચનંસૃત્વાસાધુઃપ્રોવાચસાદરં ॥

સર્વેકથયમેરાજન્કરિષ્યહંતવોદિતં ॥૮॥

ટીકા-એવું રાજાનું ભાષણ સાંભળી સાધુ સોદાગર ધણા સત્કારથી કેહેછે કે, હે મહારાજ આ વ્રતનું જે કાંઈ વિધાન હોય તે મને સવિસ્તર કહો હું નિશ્ચયથી આપના કહ્યા મુજબ આ વ્રત કરીશ ॥ ૮ ॥

મામાપિસંતતિર્નાશિતૅતશ્માજ્ઞાયતેધૃવં ॥

તતોનિવૃત્યવાણિજ્યાત્સાનંદોગૃહમાગતઃ ॥૯॥

ટીકા-કેમજે મને પણ સંતતી નથી, અને આપના કહ્યા પ્રમાણે આ સત્યદેવનું વ્રત કર્યાથી સંતતી થશે એ માટે હું વેપાર અર્થ દેશાંતર ન જતાં ઘેર જાઉં એવું કહી વેપાર અરથે જવું છોડી હરખથી પોતાને ઘેર આવ્યા ૯

માર્યાયૈકથિતંસર્વંવ્રતંસતતિદાયકં ॥

તદાવ્રતંકરિષ્યામિયદામેસંતતિર્ભવેત્ ॥૧૦॥

ટીકા-અને વ્રતનો મહીમા પોતાની સ્ત્રીને કહીને નિ-
શ્ચય કર્યો કે જ્યારે મને સંતતી થશે ત્યારે હું વ્રત કરીશ
इतिलिलावतीप्राहपत्नीसाधुःससतमः ॥

एकस्मिन्दिवसेत्तश्यभार्यालिलावतीसती ११

ટીકા-એવું લીલાવતી નામની પોતાની સ્ત્રીને સાધુ
વાણિયાએ કહ્યું ॥૧૧॥

भर्तृयुक्तानंदचिताभवद्धर्मपरायणा ॥

गर्भिणीसामवत्तश्यभर्यासत्यप्रसादतः ॥१२॥

ટીકા-પછી એક દીવસે તેની સ્ત્રી પોતાના ધર્મ પ્રમાણે
આલનારી એવા પોતાના સ્વામી સાથે હરખાતી રત
થયેલી શ્રી સત્યદેવના પ્રસાદે કરીને ગર્ભવંતી થઈ ૧૨

दशमेमासिवैतश्याःकन्यारत्नमजायत ॥

दिनेदिनेसाववृद्धेशुक्लपक्षेयथायशी १३॥

ટીકા-તેને દશમે મહીને રત્ન જેવી એક કન્યા થઈને તે જે પ્રમાણે ચંદ્રમા સુદ પખવાડીયામાં દિવસે દિવસે મેટો થતો જાય તે પ્રમાણે મોટી થતી. ॥૧૩॥

નામ્નાકલાવતીચોતિતન્નામકરણંકૃતં ॥

તતોલીલાવતીપ્રાહસ્વામિનંમધુરંવચઃ ॥૧૪॥

ટીકા-તેનું નામ કલાવતી એવું ધર્યું તે પછી સાધુ વાણીઆની લીલાવતી સ્ત્રી પોતાના સ્વામીને મધુર વચનથી બોલીકે, હે પ્રીય સ્વામી આપે મને શું શ્રી સત્યદેવનું વ્રત શા કારણથી કરતા નથી ॥૧૪॥

નકરોષિકિમર્થંવૈપુરાસંકલ્પિતંવ્રતં ॥ સાધુરુ
વાચ ॥ વિવાહસમયેત્વશ્યાઃકરિષ્યામિવ્રતાંપ્રિય

ટીકા-એવું પોતાની સ્ત્રીનું મધુર ભાષણ સાંભળીને સાધુ વાણિયો બોલ્યો કે હે પ્રીય એ વ્રત આપણી કલાવતી કન્યાના લગ્ન સમયને વખતે કરીશું. ॥૧૫॥

इतिंभार्यासामाश्वाश्यजगाभनगरंप्रती ॥

ततःकलावतीकन्यावृद्धेपितृवेश्मनि ॥૧૬॥

ટીકા-આ પ્રમાણે સાધુ વાણિયાએ પોતાની સ્ત્રીને સમ

જાણ આપીને પોતે બીજા નગર વિશે વેપારને અર્થે ગયેા
અહીંયાં કલાવતીબાપને ઘેર દીવશે દીવશે મોટી થતી ગઈ.

દૃષ્ટ્વા કન્યાં તતઃ સાધુર્નગરે શિખિભિઃ સહ ॥

મંત્રયિત્વા હતં પ્રેષયામાસ ધર્મવિત્ ॥૧૭॥

ટીકા-પછી લગ્ન કરવા જોગ થયેલી કન્યા પોતાની બે
હેનપણીઓ સાથે પોતાના નગરમાં એ ધર્મશીવ સા-
ધુ વાણિયાએ જોઈને પોતાના મુનીમને કન્યાનો વર
જોવા સાડ મોકલ્યો ॥૧૭॥

વિવાહાર્થે ચ કન્યાયાવરં શ્રેષ્ઠાં વિચારય ॥

તેના જ્ઞાતશ્રદ્ધૂતોઽસૈકાંચ નનગરંયયૌ ॥૧૮॥

ટીકા-આ પ્રમાણે લગ્નને માટે વર જોવાને સાડ મોક-
લેલો મુનીમ કાંચન નામા નગરમાં આવી પહોંચ્યો.

તત્કાલ દેકંણિકપુત્રં સમાદાયાઽઽગતો હિ સઃ ॥

દૃષ્ટ્વા તુ સુંદરં ચાલં વણિકપુત્રં ગુણાન્વિતં ॥૧૯॥

ટીકા-અને ત્યાંથી એક સુંદીર રૂપવાળો વાણિયાનો
પુત્ર લેઈ તે મુનીમ પોતાના નગરમાં આવ્યો ત્યારે તે

ગુણવાન અને સુંદર એવા વાણિયાનો પુત્ર તે સાધુ
વાણીયાએ જોઈને ॥૧૬॥

જ્ઞાતિભિર્વંધુમિઃસાર્દ્ધપરિતુષ્ટેનચેતસા ॥

દત્તવાન્સાધુઃપુત્રાયકન્યાવિધિવિધાનતઃ૨૦

ટીકા-પોતાના બધા નાતવાળાઓને અને સગાવહાલા
છટ્ટમિત્રને બોલાવીને સાથે ઘણાજ હરશથી પોતાની
કન્યા કજાવતીનું લગ્ન એ ગુણવાન તથા વાણીયાના
પુત્રની સાથે કર્યું ॥૨૦॥

તતોભાગ્યવશાતેનવિસમૃતંવ્રતમુત્તમં ॥

વિવાહસમયેતસ્યાસ્તૈનરુષોઽભવત્પ્રભુઃ ॥૨૧॥

ટીકા-એ સાધુવાણિયો એ કન્યાના લગ્ન સમય વખ-
તે પણ કર્મના અંતરાયે કરીને શ્રી સત્યદેવતું વ્રત કર-
વાનું ભુક્ષી ગયો તેને લીધે શ્રી સત્યનારાયણદેવ તેના
ઉપર ક્રોધાયમાન થયા ॥૨૧॥

તતઃકાલેનનિયતોનિજકર્મવિશારદઃ ॥

વાણિજ્યર્થંતતઃશીઘ્રંજમાતૃસહિતોવણિક્ ૨૨

ટીકા-આ વ્રતને ઘણાએક દિવસવીતી ગયા પછી પો

તાનું કર્મ ભોગવવા સાર પોતાના જમાઈને સાથે લે-
ધને વેપાર અર્થે સાધુ વાણિયો ગયો ॥૨૨॥

રત્નસારપુરેરમ્યેગત્વાસિંધુસમીપતઃ ॥ •

વાણિજ્યમકરોત્સાધુર્જામાત્રાશ્રીમાતાસહ ૨૩

ટીકા-તે સિંધુસમુદ્ર નજીક રતનસાગર નામના નગરમાં
પોતાના જમાઈ સાથે ભારે વેપાર કરવા લાગ્યો. ૨૩

તૌગતૌનગરેરમ્યેચંદ્રકેતોનૃપસ્યચ ॥

एतस्मिन्नेवकालतुसत्यनारायणः ॥૨૪॥

ટીકા-તે પછી તહાંથી ચંદ્રકેતુ નામના રાજાના સોભા
યમાન શહેરમાં ગયાછે એવામાં ભગવાન શ્રી કૃપાસા-
ગર સત્યનારાયણ પ્રભુ ॥૨૪॥

भ्रष्टप्रतिज्ञमालोक्यशापंतस्मैप्रदत्तवान् ॥

दारुणंकठिनंचास्यमहदुःखंभविष्यात् ॥૨૫॥

ટીકા-સાધુવાણિયો જુદું બોલનારો એવું જાણીને તે-
ને મોટું દુઃખ તથા બંધન તિરસ્કાર વિગેરે ઘણું દુઃખ
પ્રાપ્ત થાઓ એવો શ્રાપ દેતા થયા ॥૨૫॥

एकस्मिन् दिवशे राज्ञो धनमादाय तत्करः ॥

तत्रैव चागतश्चૌરો વણિજૌયત્રસંસ્થિતૌ ॥૨૬॥

ટીકા-એટલામાં જ્યાંહાં સાધુવાણીયો પોતાના જમાઈ સાથે રહેતો હતો ત્યાં તે ગામના રાજનું ધન્ય ખજાનો ફાડી બેચોર ચોરી લાવી તેના રહેવાના ઘરમાં સંતાઈ રહ્યા.

तत्पश्चाद्वावकान्दूतान्दृष्ट्वा भीतेन चेतसा ॥

धनं स इथाप्य तत्रैव स तु शीघ्रमलक्षितः ॥૨૭॥

ટીકા-પણ તે ચોરને પકડવા રાજના સીપાઈઓ તેમની પાછળ દોડી આવ્યા જોઈ ચોરો જ્યાંહાં સસરો અને જમાઈ સુતા હતા ત્યાં ધન નાખી દેઈ છાનામાના ત્યાંથી નાશી ગયા. ॥ ૨૭ ॥

ततो दूताः समायाता यत्रास्ते सज्जनो वणिक् ॥

दृष्ट્वा नृપધનं તત્ર બધ્વાનીતૌ વણિક્સુતૌ ॥૨૮॥

ટીકા-તે પછી સીપાઈઓ જે ઠેકાણે જમાઈ સાથે સાધુવાણીયો હતો ત્યાં રાજનું ચોરલું ધન્ય પડેલું જોઈ સાધુવાણીયાને તથા તેના જમાઈને કેદ કરી બાંધીને લેઈ ગયા.

હર્ષેણધાવમાનાશ્ચઽચુર્નપમમીતઃ ॥

તત્કરૈર્દ્વૌસમાનીતૌવિલોકયાજ્ઞાપપ્રભો ॥૨૯॥

ટીકા-અને ઘણા આનંદથી દોડતા આવી રાજાને વર-
ધી આપી કે હે મહારાજ બે ચોર લાંબા છીયે તેમને
જેઠ હુકમ કરશે ॥ ૨૯ ॥

રાજાજ્ઞપ્તાસ્તતઃશીઘ્રંદઢંબંધ્વાતુતાવુભૌ ॥

સ્થાપિતૌદ્વૌમહાદુર્ગેકરાગારેઽવિચારતઃ ॥૩૦॥

ટીકા-એવું સાંભળા ચોરને જેઠવિચાર કરયા વગર એ-
કદમ કેદ કરવાની શીક્ષા આપતાં વારજ સીપાઇઓએ તે
મને ખુબ બાંધી મોટા કેદખાનામાં લઇ જઇને મુક્યા.

માયયાસત્યદેવસ્યનશ્રુતકૈસ્તયોર્વચઃ ॥

અતસ્તયોર્ધનંરાજાગૃહીતચંદ્રકેતુના ॥૩૧॥

ટીકા-આ કામમાં એ ચંદ્રકેતુ રાજાએ શ્રીસત્યદેવની મા-
યાથી મોહીત થઇને ચોરીયે ગયેલું ધન્ય તો લીધું પણ તે
નીસાથે અવિચારે સાધુવાણિયાનું ધન લુટી લીધું ૩૧

તચ્છાપાન્નતયોર્ગૈર્હેમાર્યાચવાતિદુઃખિતા ॥

ચોરેણાપદહતંસર્વેગૃહેયઞ્ચરિયતંધનં ॥૩૨॥

ટીકા-તેમજ શ્રીસત્યદેવના સાપથી એ સાધુવાણીયાએ પોતાને ગામ પોતાના ઘરમાં મુકેલું બધું ધન્ય ચોરો લુંટી લઈ ગયા તેને લીધે તેની સ્ત્રી પણ ઘણીજ દુઃખી થઈ.

આધિવ્યાધિસમાયુક્તાક્ષુષિપાસાતિદુઃખિતા
અન્નચિંતાપરાભુલાબભ્રામચગૃહેગૃહે ॥ કલાવ
તીતુકંન્યાપિબશ્રમપ્રતિવાસરં ॥૩૩॥

ટીકા-અને એ સાધુવાણીયાની સ્ત્રી લીલાવતી ઘણાદુઃખથી અને ઘણીતરસ તથા ભુખથી ઘેરઘેર ફરવાલાગી.

एकस्तिन्दिवसेजाताक्षुधातार्ताद्विजमंदिरं ॥

गत्वापश्यद्गततत्रसत्यनारायणस्यच ॥૩૪॥

ટીકા-તેમજ તેની કન્યા કલાવતી ઘણીનાહાની તે પણ દરરોજ ઘેરઘેર ફરી માગી ખાતી એક દિવસે તે કન્યા ઘણીજ ભૂખ લાગ્યાથી આકુળબ્યાકુળ થઈને એક ઈશ્વરના ઘરમાં મઈત્યાં શ્રી સત્યનારાયણદેવનું વ્રત તથા પુજા કરતા હતા તે તેણે બોલ્યું ॥ ૩૪ ॥

ઉપવિશ્યકથાંશ્રુત્વાવરંપ્રાર્થિતવત્યપિ ॥

પ્રસાદમક્ષણંકૃત્વાયયૌરાત્રૌગૃહંપ્રતિ ॥૩૫॥

ટીકા-એ વ્રત તથા પુજા જોતાંજ ધણી આનંદ પાંખીને ત્યાંહાં બેઠી અને શ્રીસત્યનારાયણની કથા સાંભળીને સત્યદેવની પ્રાર્થના કરી કે મારું દુઃખ મટેને મારો બાપ તથા સ્વામી મને મળે એવો આશીરવાદ શ્રી સત્યદેવ પાશે માગી પ્રાપ્ત થો. આપેલો પ્રસાદ ખાઈ રોજના કરતાં ધણી મોડી રાતરે પોતાને ઘેર આવી ॥ ૩૫ ॥

માતાકલાવતીકન્યાંકથયામાસપ્રેમતઃ ॥

પુત્રીરાત્રૌશિથતાકુત્રકિંતેમનસિવર્તતે ॥૩૬॥

ટીકા-ને ઘરમાં આવતા વારજ તેની મા લીલાવતી કલાવતી નામની કન્યાને પુછેછે કે હું પુત્રી તું આજે આ ટલી રાત સુધી ક્યાં હતી ને શું તારા મનમાં છે. ૩૬

કન્યાકલાવતીપ્રાહમાતરંપ્રતિસત્વરં ॥

દ્વિજાલયેવ્રતંમાતર્દષ્ટવાંછિતંસિદ્ધિદં ॥૩૭॥

ટીકા-કલાવતી કન્યા પોતાની માને ઉતાવળે ઉતાવળે

કેહેછે કે હે મા હું એક બ્રાહ્મણને ઘેર મનમાં ધારેલું કામ
પાર પડે એવું વ્રત તથા પુજન અને કથા કરતા હતા
ત્યાં બેઠી હતી ॥ ૩૭ ॥

तच्छृत्वाकन्याकावाक्यं व्रतं कर्तुं समुद्यता ॥

સામુદાતુવણિગભાર્યાસત્યનારાયણશ્યચા૩૮॥

ટીકા-એ કન્યાનું બોલવું સાંભળીને લીલાવતી સાધુ-
વાણિયાની સ્ત્રી શ્રી સત્યદેવનું વ્રત તથા પુજન કરવા
સાર તત્પર થઈ ॥ ૩૮ ॥

व्रतंचक्रेसैवसाध्वीबिंधुभिःस्वजनैःसह ॥

મતૃજામાતરૌક્ષિપ્રામાગચ્છેતાંસ્વમાશ્રમાં૩૯॥

ટીકા-ને એ મહા સતી સાધુવાણિયાની સ્ત્રી પોતાના સ
ખાવાહાલા ભાઈભાંડુ સાથે શ્રી સત્યદેવનું વ્રત પોતાના
સ્વામી તથા જમાઈ પોતાને ઘેર જલદી આવે એવો
હેતુ મનમાં ધરી પુજન કરવા લાગી ॥ ૩૯ ॥

अपराधंचमेभर्तुर्जामार्तुःक्षंतुमर्हसि ॥

વ્રતેનાનેનતુષ્ઠોઽસૌસત્યનારાયણઃપુનઃ ॥૪૦॥

ટીકા-એ પુજન કરતી વખતે સત્યદેવની પાસે વારંવાર

એવો વર માગતી હતી કે હે શ્રી સત્યનારાયણ પ્રભો
મારા સ્વામી તથા જમાઈના અપરાધક્ષમા કરવાને આ
પજ ચોગ્યછે એવી તે લીલાવતી સાધુવાણિયાની સ્ત્રી
પ્રાર્થના કરતી હતી તેથી કરીને એ વૃત્ત તથા પુનઃનં
લગવાન શ્રી સત્યનારાયણ પ્રભુ સંતોષ થયા ॥ ૪૦ ॥

दर्शयामासस्वप्नंहिचंद्रकेतुं नृपोत्तम ॥

बांदिनौमोचयप्रातर्वणिजौ नृपसत्तम ॥ ४१ ॥

ટીકા-જાને માયારૂપી ભગવાન સત્યદેવ એમણેચંદ્રકેતુ
નામના રતનાસાર પુરનો રાજા કેજેણે લીલાવતીનોસ્વામી
તથા જમાઈ એમને કેદખ નામાં મુકયા હતા તેને પોતે
સ્વપ્નમાં આવી આજ્ઞા કરી કે હે રાજા તું નિરપરાધી એ
વાણિયાને અંધીખ નેથી છોડી મુક ॥ ૪૧ ॥

देयं धनं च त्सर्वं गृहीतं यत्नया धुना ॥

नो चेत्त्वां नाशयिष्यामि सराज्यधनपुत्रकं । ४२ ॥

ટીકા-અને તેમનું જે સઘળું તે હરણુ કરી લીધેલું છે
તે સઘળું તેમને પાછું આપને તેમને આદરસત્કાર ક-
રીને વિદાયકર નહીં તો તારા ધન ધાન્ય રાજપાઠ સ્ત્રી
પુત્ર શત્રી તારા કુળનો નાશ કરીશ ॥ ૪૨ ॥

एवमाभाष्यराजानंध्यानगम्योऽभवत्प्रभुः ॥

ततःप्रभातसमयेराजाचस्वजनैःसह ॥४३॥

ટીકા-એવું તે રાજાએ સ્વપ્નામાં કહી શ્રી સત્યદેવ અં-
તર ધ્યાન થઈ ગયા તે પછી રાજા પ્રભાતને સમયે પોતા-
ના પ્રધાન વિગેરે મંડળી સાથે ॥ ૪૩ ॥

उपविश्यसभामध्येप्राहस्वप्नंजनंप्रति ॥

बद्धौमहाजनौशीघ्रंमोचयद्वौवणिकसुतौ॥४४॥

ટીકા-સભામાં સિંહાસન ઉપર બેસી સર્વ કચેરીને સ્વ-
પ્ન કહ્યું ને સીપાઈયોને આજ્ઞા કરી કે બંધીખાને જે હુમણું
વાણીયાના પુત્ર કેદખાનાને મુક્યા છે તેમને છોડી મુકો.

इतिराज्ञोवचःश्रुत्वामोचयित्वामहाजनौ ॥

समानीयनृपश्याग्नेप्राहुस्तेविनयान्विताः ४५

ટીકા-એવી રાજાની આજ્ઞા થતાંજ સીપાઈયોએ એ
બેઉ જણાએને બંધીખાનેથી છોડી રાજાની સભામાં
બેઠ આવી ॥ ૪૫ ॥

अतीतौद्वौवणिकपुत्रोमुक्तौनिगडबंधनात् ॥

तूतोमहाजनौनत्वाचंद्रकेतुंनृपोत्तमं ॥४६॥

ટીકા-ત્યાંહાં એ બેડિ બંદીખાનેથી છુટેલા વાણીયાના
પુત્ર રાજને ધણીજ નમ્રતાથી નમસ્કાર કરેછે ॥૪૬॥

શ્મરંતૌપૂર્વવૃતાંતનાચતુર્ભયવિહલૌ ॥

રાજવણિકસુતૌવીક્ષ્યવચઃપ્રોવાચસાદરં ॥૪૭॥

ટીકા-અને પોતાનો પુર્વનો હેવાલ મનમાં લાવી ભ-
યભીત થઈ કાંઈ પણ બોલતો નથી એ ત્રા ધણાજ ગરીબ
વાણીયાના પુત્રને જોઈ રાજ ચંદ્રકેતુ ધણાજ આદરભા-
વથી પ્રધાન વીગેરે મળીને આજ્ઞા કરેછે કે ॥ ૪૭ ॥

દૈવાત્પ્રાપ્તમહદુસ્વામિદાનીનાસ્તિવૈભયં ॥

તદાનિગડસંત્યાગંક્ષારૈકર્માદિકારયત્ ॥૪૮॥

ટીકા-આ બે વાણીયાના પુત્રાએ આજ સુધી કર્મના
અંતરાયે કરીને મોટું દુઃખ ભોગવ્યું હવે પછી એમને
કાંઈપણ ભય નથી એવી આજ્ઞા થતાંજ પગની બેડીયો
તોડી હજમત કરાવરાવી ॥ ૪૮ ॥

વસ્ત્રાલંકારકંદલાપરિતોષ્યનૃપશ્ચતૌ ॥

પુરુસ્કૃત્યવણિકપુત્રોવચસાતોષયદ્વૃશં ॥૪૯॥

ટીકા-વસ્ત્ર અને ધરેણા વીગેરે પેહેરાવી સંતોષીક કર્યા

અને એ બેઉ જણાને પોતાની પાસે બેસારી સારૂ ભા-
પણ તેમની સાથે કરી ધણેજ સંતોષ પમાડ્યો. ॥૪૬॥

પુરાનીતંતુયદ્વ્યંદ્વિગુણિકૃત્યદતવાન્ ॥

પ્રોવાચતૌતતોરાજાગચ્છસાધોનિજાશ્રમં. ૫૦

ટીકા-અને એ બેઉનું પ્રથમ જોડણુ ધન્ય હરણુ કર્યું
હતુ તેથી બમણુ તેને આપ્યું અને ચંદ્રકેતુ રાજા કહેરા
લાગ્યો કે હે જમાઈ સાથે વાણિયા હવેઆઈતમે પોતા-
ને ઘેર જાઓ ॥૫૦॥

રાજાનંપ્રણિપત્યાહગંતવ્યંત્વત્પ્રસાદતઃ ॥૫૧॥

આ પ્રમાણે રાજાનો હુકમ થયા પછી તરત રાજાને સા-
ધુ વાણિયો વંદન કરીને બોલ્યો કે હવે હું આપના આ-
શીરવાદથી મારે ઘેર જઈશ ॥૫૧॥

इति श्री स्कंधपुराणे रेवाखंडे सत्यनारायणव्रतकथायां त्रति
योऽध्यायः ॥ २ ॥

॥ શ્રી સત્યનારાયણ કથા ॥

॥ સુતઁવાચ ॥

યાત્રાંતુકૃતવાન્સાધુમંગલાયનપુર્વિકાં ॥

બ્રાહ્મણાયધનંદત્વાતદાતુનગરંયયૌ ॥૧॥

ટીકા-સુતજી કહેછે આ પ્રમાણે સાધુ વાણિયાએ મં
ગળવારી જત્રા કરીને રાખ પાસેથી મળેલા ધન્યમાંથી
થોડુંક બ્રાહ્મણોને ધન્ય વહેચી આપીને પોતાને નગર
વિશે આવવાં સારું નિકળ્યો. ॥૧॥

કીયદુરેગતેસાધૌસત્યનારાયણઃપ્રભુઃ ॥

જિજ્ઞાસાકૃતવાન્સાધૌકિમસ્તિતવનૌસ્થિતં ॥

ટીકા-ધણે એક દુર સાધુવાણિયાનું વહાણ દરિયામાં
જઈ એક ઠેકાણે લંગર કરેલું એવું જોઈ ભગવાન શ્રી
સત્યનારાયણ પ્રભુને સાધુ વાણીયાને તારા વહાણમાં
શું છે એ પુછવાની ઇચ્છા થઈ ॥૨॥

તતોમહાજનોમતૌહેલાયાચપ્રહસ્યવૈ ॥

કથંપૃચ્છસિમોદંડીન્મુદ્રાંનેતુકિમિચ્છસિ ॥

ટીકા-અને પરીશ્રવ ભગવાન શ્રી સત્યનારાયણદેવ સં
ન્યાસી બાવાનું રૂપ સમજે ઠેકાણે સાધુવાણીયાએ વહા-
ણ લંગર કર્યું હતું ત્યાં આવી એ બેડે જણાને પુછે
તમારા વહાણમાં શું છે? એ શન્યાસી બાવાનો પ્રશ્ન સં-
ભળીને આ બંધીબાનેથી હમણાંજ છુટેલા મસ્તવાણી

યાના પુત્ર એમણે એ સન્યાશી બાવાની મસ્કરી કરીને
કેહેવા લાગ્યા કે હે સન્યાશી બાવા આપ અમારા રૂપી-
યા લઘુ જવા ઇચ્છો છો કે શુ ॥૩॥

લતાપત્રાદિકંચૈવર્તતેતરણૌમમ ॥

નિષ્ઠુરંચવચઃશ્રુત્વાસત્યંભવતુતેવચઃ ॥૪॥

ટીકા-આવી રીતે પ્રથમ તેની મસ્કરી કરી કહે છે કે
મારા વડાણમાં વેણ તથા પાંદડાં વીગેરે ભરેલાં છે
એવું તેમનું કઠોર ભાષણ સંભળી ભગવાન શ્રી સત્ય
દેવે કહ્યું કે તમારૂં વચન સત્ય હશે ॥૪॥

एवमुक्त्वागतःशीघ्रंदंडीतस्यसमीपतः ॥

કિયદુરેતતોગત્વાસ્થિતઃસિંધુસમીપતઃ ॥૫॥

ટીકા-આ પ્રમાણે ભાષણ કરીને આવેલો સન્યાશી સાધુ
વાણીયાપી આવે જઈ દરિયા ॥ કિનારેજ ઉભો રહ્યો.

गतेदंडिनिसाधुश्चकृतनित्यक्रियस्तदा ॥

ઉત્થિતસ્તરણીદૃષ્ટ્વાવિશ્મયંપરમંયયૌઃ ॥૬॥

ટીકા-સન્યાશીબાવો ગયો એવું જોઈને સાધુ વાણિયો
પોતાનું ખાણુ પીણુ વિગેરે નિત્યકૃત્ય કરી રહી જીવેછે
તો વડાણ પાણી ઉપર તરવા લાગ્યું આ અમતકાર જો-

ધને સાધુવાણિયો ધણેજ વિસ્મય થયો. ॥૬૧॥

દૃષ્ટ્વાલતાદિકંચૈવમુર્ચ્છિતોન્યપતદ્ભૂવિ ॥

લબ્ધસજ્જોવણિકપુત્રસ્તતાશ્રિતાન્વિતોઽંભવત્

ટીકા-અને વહાણમાં બુલેછે તો બધા વેણ તથા પાં
દડાં બેયાં તે બેઝન એકદમ શોકથી ભોંય ઉપર પડ્યો
ને તે પછી ધણીકવારે શુદ્ધ ઉપર આબ્યો અને ચિંતા
કરવા લાગ્યો ॥૭૧॥

તદાતુદુહિતુઃકાંતોવચનંચેદમબ્રવીત્ ॥

કિમર્થંકશાપોદતશ્ચદંડિના ॥ ૮ ॥

એટલામાં તેનો જમાઇ તેને એવું બોલ્યો કે તમે શા-
માટે ફિકર કરોછો તમોને હમણાંજ આવેલો શન્યાસી
બાવાએ શ્રાપ આપ્યો તેથી કરીને એવું થયું ॥૮॥

॥ સૂતઝવાચ ॥

શક્યતૈતેનસર્વોહિકર્તુંચાત્રનસંશયઃ ॥

અતસ્તચ્છરણંયામોવાંચ્છિતાર્થોભવિષ્યતિ ॥૧॥

ટીકા-અને તેના બોલવાથી આ પ્રમાણે થશે એમાં કાં
ઇપણસંદેહ નથી એ પ્રમાણે તેમને શરણે જઇએએટલે

આપણું ધારેલું કામ થશે. ॥ ૯ ॥

જામાતુર્વચનંશ્રુત્વાતત્સકાશંગસ્તદા ॥

દૃષ્ટ્વાશ્વદાઢનમત્તયાનત્વાપ્રાવાચસાદરં ॥૧૦॥

ટીકા-એવું જમઘનું બોલેલું સાંભળીને સાધુ વાણિયે।
એ સંન્યાસી જ્યાં હોતો ત્યાં તેની પાસે જઈને સાસ્તાંગ ન-
મસ્કાર કરીને મહિતપૂર્વક આદરસત્કારથી બોલેછે કે ૧૦

ક્ષમસ્વચપરાધંમેયદુક્તંતવસાન્નિધૌ ॥

एवंपुनःपुनर्नत्वमहाशोककुलोऽभवत् ॥११॥

ટીકા-હે યતિશ્વર મહારાજ મારા અપરાધની ક્ષમા કરે।
એવું વારંવાર કહેછે ને કહેછે કે જો હું આપની પાસે
બોલ્યો તેની ક્ષમા કરે। એવું બોલી ઘણા શોકથી આકુ-
ળ બન્યાકુળ થયો. ॥ ૧૧ ॥

પ્રોવાચવચનંદંડીવિલપંતંવિલોક્યચ ॥

मरोदीःशृणुमद्वाक्यममपुजाबाहमुखः ॥१२॥

એવું બોલેલું તે યતિશ્વર સંન્યાસી કહેછે અરે હે વા-
ણિયા તું રોમાં તું મારી પુજથી બહિર મુખ થયો. ૧૨

ममज्ञोयाचदुर्बुद्धेलब्धदुःखंमुहुर्मुहुः ॥

તચ્છુત્વાભગદ્વાક્યંસ્તુતિકર્તુસમુદ્યતઃ ॥૧૩॥

ટીકા-અને હે દુષ્ટ બુદ્ધિવાળા તને મારી આજ્ઞાથીજ
વણા દુઃખો ભોગવવાં પડ્યાં એવું પરબ્રહ્મ ભગવાનનું
વાક્ય સાંભળીને સાધુવાણિયો શ્રી સત્યદેવની પિનંતી
ઠરવા લાગ્યો ॥ ૧૩ ॥

॥ સાધુરુવાચ ॥

ત્વન્મયામોહિતાઃસર્વેબ્રહ્માદ્યાસ્ત્રિદિવૌકસઃ ॥

નજાનંતિગુણાનૂરૂપંતવાશ્ચર્યમિદંપ્રભો ॥૧૪॥

ટીકા-સાધુવાણિયો કહે છે હે દેવ આપની માયા શક્તિ
બ્રહ્માદિ સર્વ દેવ મોહિત થયા છે અને એ દેવ છતાં પણ
હે પ્રભુ અપના રૂપ ગુણાદિ વૈભવ જણતા નથી એ
મોહ આશ્ચર્ય જેવું છે ॥ ૧૪ ॥

મુઠોઽહંત્વાંકથંજાનેમોહિતસ્તવમાયયા ॥

પ્રસિદ્ધપુજયિષ્યામિયથાવિભવાવિસ્તરૈઃ ॥૧૫॥

ટીકા-હું તો એક પામર માણસ અને તારું મારું આ મા-
યા જણનારો છું આપને, યાંથી જાણુ એવો હું અજ્ઞાનને
માટે મારાઉપર પ્રસન્ન થાઓ પછી હું આપની મારી સંપ-
ત્તનો વડાઈ પ્રમાણે વિવિધાનની પુજા કરીશ મારા

પુરાવિત્તંચતત્સર્વંત્રાહિમાંશરણાગતં ॥

શ્રુત્વાભક્તિયુત્તંવાક્યપરિતુષ્ટાજનાર્દનઃ ॥૧૬॥

ટીકા-હું મારા વહાણમાં ધન્ય વિગેરે છતાં કપટ ભાવથી ખોટું ખોટું એ મારે હે ઇશ્વર તે થઈ મારૂં રક્ષણ કરનાર આપ સમર્થ છે એવું ભકિતભાવનું સાધુવાણીયાનું વચન સાંભળીને ભગવાન શ્રી સત્યદેવ સંતોષ પામ્યા અને એ સાધુવાણીયાને તેને મનવાંચિત કૃપા આપી ભગવાન અંતરધ્યાન થયા ॥૧૬॥

વરંચવાંછિતંદત્વાતત્રૈવાંતરદધેહરિઃ ॥

તતોનાવંસમારુહ્યદૃષ્ટ્વાવિત્તંપ્રપુરિતાં ॥૧૭॥

ટીકા-એટલામાં સાધુવાણીયો જુવે છે તે પોતાનું વહાણ પ્રથમ પ્રમાણે ધનથી ભરેલું છે ॥૧૭॥

કૃપયાસત્યદેવસ્યસફલંવાંછિતંમમ ॥

इत्युक्तास्वजनैःसार्द्धंપૂजांकृत्वायथाविधि। ૧૮॥

ટીકા-આવું આશ્ચર્ય જોનાંજ સાધુવાણીયો કેહે છે શ્રી સત્યદેવના પ્રસાદ થઈ મારૂં ઇચ્છિત પુણ્ય થયું એવું ખોલી ત્યાં જો તેના સમાંવાહાલાં હતાં તે સાથે યથાવિધી શ્રી સત્યદેવનું પુજન કર્યું ॥૧૮॥

હર્ષેણચાભવત્પૂર્ણઃસત્યદેવસાદતઃ ॥

નાવંસંયોજ્યયત્નેનસ્યદેશગમનકૃતમ્ ॥૧૯॥

દીકા-તે પછી એ સાધુવાણિયો સત્યદેવની કૃપાથી સુ-
ખી થયો અને વાડાણ તૈયાર કરાવી પોતાને દેશ જવા
સાડું નિકળ્યો. ॥ ૧૯॥

સાધુર્જામાતરંપ્રાહપસ્યરત્નપુરીમમ ॥

દૂતચપ્રેષયામાસનિજવિતસ્યરક્ષકં ॥૨૦॥

દીકા-વાડાણમાં બેઠેલા જમાધને સસરો કહેછેકે હે જ-
માધરાજ મારી રત્નસારપુરી નગરી દેખાયછે તે જુવો
એવું કરીને પોતાના યનનુ રક્ષણ કરનાર સિપાઈઓમાં-
થી એક સિપાઈને પોતાને ઘેર પોતે આવ્યાનું વર્તમાન
કહેવા સાડું મોકલ્યો. ૨૦

દ્ તોઽસૌનગરંગત્વાસાધુભાર્યાવિલોક્યચ ॥

પ્રોવાચવાંચ્છિતંવાક્યંનત્વાબ્રહ્માંજલિસ્તદા ॥

દીકા-એ વડાણમાંથી ઉતરેલા સિપાઈએ રત્નસારપુરી
નગરમાં જઈ સાધુવાણિયાને ઘેર સાધુવાણિયાની સ્ત્રી
નેતેની આમળ હાથ બેડ્યા તે વખતે તેણે પોતાના
ભીતરથી જમાધ આવવાની ધમ્મિકા કરતી હતી ॥૨૧॥

નિકટેનગરસ્યૈવજામાત્રાસાહિતોવણિક ॥

આગતોબંધુવર્ગેશ્ચવિતૈશ્ચબહુમિર્યુતઃ ॥૨૨॥

ટીકા-તેજ એ સિપાઈએ કહ્યું કે આપના સ્વામી આપના નગરની સમીપમાં જમાઈ તથા બંધુ વર્ગસાથે ધણુ ધન કમાઈને આળ્યા છે. ॥ ૨૨॥

સૃત્વાદૂતમુસ્વાદ્વાક્યંમહાહર્ષવતીસતી ॥

સત્યપૂજાતતઃકૃત્વાપ્રોવાચતનુજાંપ્રતી ॥૨૩॥

ટીકા-એ સિપાઈના મોંતું બોલવું સાંભળીને એ સતી વાણિયાની સ્ત્રી ઘણી હર્ષમાન થઈ અને શ્રી સત્યદેવનું તેજ વખતે પુજન કરીને પોતાની કન્યાને કહેવા લાગી. ૨૩

વ્રજામિશીઘ્રમાગચ્છસાધુસંદર્શનાયચ ॥

इतिमातृवचःश्रुत्वाव્રतकृत्वासमाप्यच ॥૨૪॥

ટીકા-કે હે મારી વાહાલી કન્યા હું સ્વામનક દર્શ માટે પ્રથમ જાઉં છું તું તારા બાપનું દર્શન કરવા આવ એવું માનું વચન સાંભળીને કલાવતી કન્યાએ શ્રી સત્યનારાયણના વ્રતની સમાપ્તિ કરી. ॥ ૨૪ ॥

प्रसादंचपरित्यज्यगतांसापिपतिप्रति ॥

તેનરુષ્ટઃસત્યદેવોમતરિંતરર્ણતિથા ॥૨૫॥

ટીકા-અને પ્રસાદ લીધા વગર પોતાના સ્વામિનું દર્શન કરવા તત્પર થઈને તરત ગઈ તે અપમાદે દરીને શ્રી સત્યદેવ તેના ઉપર ક્રોધાયમાન થયા અને તેને સ્વામિ જે વાહાણમાં હતો તે િજ બધું ધન હવું તેજ વાહાણુ જમાઈ ધન સાથે ॥ ૨૫॥

સંહત્યચધનૈઃસર્વજલેતસ્યાવમજ્જયન્ ॥

તતઃકલાવતિકન્યાનવિલોક્યનિજંપતિં॥૨૬॥

ટીકા-દરી આમાં અદ્રશ્ય થઈ ગયું તે પછી ધણીજ જલદીથી આવેલી કલાવતી કન્યાએ પોતાના સ્વામીને દિઠો નહી ॥ ૨૬॥

શોકેનમહતાતત્રરુદતીચાપતઃક્રૂવિ ॥

દષ્ટ્વાતથાવિધાનાવંકન્યાચબહુદુઃખિતાં॥૨૭

ટીકા-તે ઉપરથી તેને એટલું તો દુઃખ અને શોક થયો કે જેમ પવનથી કેળતું ઝાડ એકદમ ભોંય ઉપર પડે છે તેમ એ એકાએક રોતીરોતી ભોંય ઉપર પડી આ પ્રમાણે વાહાણુના તથા કન્યાના હવાલ બેઠ ॥ ૨૭॥

भीतेनमनसासाधुःकिमाश्चर्यपिदंभवेत् ॥

ચિંત્યમાનાશ્રુતેસર્વેવભૂતસ્તરિવાહકા ॥૨૭॥

ટીકા-અભરાઈ ગયેના મનનો સાધુવાણીયો કહેછેકેઆ
શુ આશ્ચર્યછે તેમ વાહાણવાળા પણ અભરાઈ ગયા ૨૮

તતોલીલાવતીકન્યાદૃષ્ટ્વાસાવિઙ્હાભવત ॥

વિલલાપાતિદુઃખેનભર્તારિંચેદમબ્રવીત્ ॥૨૯॥

ટીકા-પછી કીજાવતી પોતાની કન્યા ભયભાત થયેલી
નેમ દુઃખથી ઘણેજ વિનાય કરી પોતાનાસ્વામિને કહેછે

इदानीनौकयासार्द्धकथंसोऽभूदलक्षितः ॥

नजानेकस्यदेवस्यहेलयाचैवसाहता ॥૩૦॥

ટીકા-જેતાં જેતાંમાં વાહાણમાં આપણે જમાઈ વા-
હાણ સાથે અદ્રસ્ય થઈ ગયો એતો કાંઈપણ કારણ છે
અથવા કોઈ દેવનો અપરાધ થવાથી એ દેવે એ વાહા-
ણ હરણરૂપ અદ્રસ્ય કર્યું નહી હોય ॥ ૩૦ ॥

सत्यदेवस्यमहात्म्यंज्ञातुंवाकेनशक्यते ॥

इत्युक्त्वाविललापैवततश्चस्वजनैःसह ॥૩૧॥

ટીકા-અથવા શ્રી સત્યદેવનું મહાત્મ અણુવાને કોણ
શક્તિમાનછે એવું કહીને ઘણા લોકો મળીને ઘણે શોડ

કરી રડવા લાગી ॥ ૩૧ ॥

તતોલીલાવતીકન્યાક્રોડેકૃત્વારુરોદહ ॥

તતઃકલાવતીકન્યાનષ્ટેસ્વામિનિદુઃખિતા ૩૨ ॥

ટીકા-અને પછી પોતાની કન્યા કલાવતીને બેળે બે-
સારી ઘણા વખત સુધી દુઃખથી રડવા લાગી તે બેઠ કલા-
વતીએ પોતાનો સ્વામી મરી ગયો છે એવું ધારીને. ૩૨

ગૃહીત્વાપાદુકાંતસ્યાઽનુગંતુંચમનોદધે ॥

કન્યાયાશ્ચરિતદૃષ્ટ્વાસમાર્યઃસજ્જનોવણિક્ ૩૩ ॥

ટીકા-પોતાના સ્વામિની પાદુકાઓ લેઈ તે સાથે પો-
તે સતી થવાને તૈયાર થઈ એ કન્યા કલાવતી પોતાના
સ્વામીની પાદુકાઓ સાથે બળી મરવાનો નિશ્ચય
બેઠ સ્ત્રી સાથે સાધુવાણીયો ॥ ૩૩ ॥

અતિશોકેનસંતપ્તશ્રિંતયામાસધમવિત્ ॥

હતંવાસત્યદેવેનભ્રાંતોહંસત્યમાયયા ॥૩૪॥

ટીકા-ઘણા શોકથી ત્રાસ પામેલો એવો ધર્મ વિચાર-
થી ચિંતા કરીને બેલે છે શું ? શ્રી સત્યદેવે તો એનું
હરણ કર્યું નહી હોય અને તેમની માયા થકી મોહિત
થઈને તે વ્રત હું બાંધ્યો નથી. ॥ ૩૪ ॥

સત્યપૂજાકરિષ્યમિયથાવિભવવિસ્તરૈઃ ॥

इतिसर्वन्समाहूयकथयित्वा मनोरथं ॥ ૩૫ ॥

ટીકા-તો આ કામને વાસ્તે ઘણુંજ ધન્ય ખરચીને
એ શ્રી સત્યદેવનું પ્રત કરીશ એવું બધાજણને પાસે
બોલાવી પોતાનો મનોરથ કહ્યો. ॥ ૩૫ ॥

नत्वा च दंडवद्भूमौ सत्यदेवं पुनः पुन ॥

तततुष्टः सत्यदेवो दीनानां परिपालकः ॥ ૩૬ ॥

ટીકા-અને શ્રી સત્યદેવને વારંવાર ઘડીએ દંડજેવા નમસ્કાર
કરવા લાગ્યો એવો સાધુવાણીયો અનન્ય ભાવથી શ્રી
સત્યદેવને શરણે ગયો તેથી શ્રી સત્યદેવ જે દીનજનોને
પાળવાનો સમર્થર ફેરવનારા તે સંતુષ્ટ થયા. ॥ ૩૬ ॥

जगादवचनंचैनंकृपया भक्तवत्सलः ॥

त्यक्त्वा प्रसादं ते कन्यापतिं द्रुसष्टु समागता ॥

ટીકા આકાશમાંથી અશરીર વાણીયા સાધુવાણીયાને
ભક્તવત્સલ ભગવાન કૃપાથી કેહેવા લાગ્યા કે અરે એ સા-
ધુવાણીયા તારી કન્યા માફં પુજન કરીને પ્રસાદ ખાધા વ-
ગર પોતાના સ્વામીના મોહથી ઉતાવળી થતી આવી ૩૭

અતોઽદૃષ્ટોઽભવતત્યાઃકન્યકાયાઃપતિધૃર્વમ્॥
 ગૃહંગત્વાપ્રસાદંચભુક્તવાસાયાતિચેત્પુનઃ॥૩૮॥

ટીકા-આ કારણથી તેનો સ્વામી આ સમુદ્રમાં અદ્રસ્ય થયો છે એમાં કાંઈ સંદેહ નથી તે માટે જો એ ઘેર જઈ પ્રસાદ ખાઈ પાછી આવશે ॥ ૩૮ ॥

લબ્ધમત્રીસુતાસાધોભવિષ્યાતિનસંશયઃ ॥
 કન્યકાતાદશંવાક્યંશ્રુત્વાગગનમંડલાત્ ॥૩૯॥

ટીકા-તો આ તારી કન્યા તેના સ્વામીને જોશે એમાં લગારે પણ તું સંદેહ માનીશ નહીં. ॥ ૩૯ ॥

ક્ષિપ્રંતદાગૃહંગત્વાપ્રસાદંચબુભોજસા ॥
 સાપશ્રત્પુનરાગત્યદદર્શસજનૂપતિ ॥૪૦॥

ટીકા-એવા અશરીર આકાશમાંના વાક્યો સાંભળી ॥ વારજ કલાવતી જલતીથી પોતાને ઘેર જઈ પ્રસાદ ખાઈ પાછી પોતાને ઠેકાણે આવીને જુવે તો તેજ વખતે સ્વર્ગ ન અને પોતાનો સ્વામી તેની નજરે પડ્યો ॥ ૪૦ ॥

તતઃકલાવતીકન્યાજગાદપિતરપ્રતિ ॥
 હૃદાનીંચગૃહંયાહિવિલંબકરુષેકથં ॥૪૧॥

ટીકા-તે પછી એ કલાવતી કન્યા પોતાના બાપને કહે છે કે હે તા ! હવે જલદી આપને ઘેર પધારો શા માટે વિલંબ કરો છો ॥ ૪૧ ॥

તચ્છૃત્વાકન્યકાવાક્યંસંતુષ્ટોઽમુદ્વણિકસુતઃ ।
પૂજનંસત્યદેવસ્યકૃત્વાવિધિવિધાનતઃ ॥૪૨॥

ટીકા-એવું કન્યાનું મધુર વાક્ય સાંભળીને સાધુવાણીયો આનંદ પામ્યો અને પછી વિધી વિધાનથી શ્રી સત્યદેવનું પુજન કર્યું ॥ ૪૨ ॥

ધનૈર્વધુગૂણૈઃસાર્દ્ધંજગામનિજમંદિરં ॥

પૌર્ણમાસ્યાચસંક્રાંતૌકૃતવાન્સત્યપૂજનૈઃ ॥૪૩॥

ટીકા-અને ધણુ ધન્ય અને પોતાના સગાવાલા ઇષ્ટ મિત્ર સાથે પોતાને ઘેર આવ્યો અને તે પછી દરેક પુનમે સુર્ય સંક્રાંતિને દિવસે શ્રી સત્યદેવનું પુજન કરતો ॥ ૪૩ ॥

इहलोकैसखंभुक्त्वाचतिसत्यपुरंयया ॥૪૪॥

ટીકા-તે થકી એ સાધુવાણીયો આ મનુષ્ય લોકમાંનાં સર્વ સુખ ભોગની અને મરણ પછી શ્રી સત્યપુરને વિશે ગ્યો ॥ ૪૪ ॥

इति श्री स्कंधपुराणे रेवाखंडे सत्यनारायणव्रतकथायांचंतु
र्नोऽध्यायः ॥ ૪ ॥

॥ શ્રી સત્યનારાયણ કથા ॥

॥ સુતઁવાચ ॥

અથાન્યચ્ચપ્રવક્ષ્યામિશ્રુણુધ્વંમુનિસત્તમાઃ ॥

આસીતુંગધ્વજોરાજાપ્રજાપાલનતત્પરઃ ॥૧॥

ટીકા-સુતજી કહેછે હે મુનિ શ્રેષ્ઠજી શ્રી સત્યદેવ વિશે
એથી પણ ખીજે એક ઇતીકાસ કહુંધું તે સાંભળો પુર્વ
અંગધ્વજ નામનો રાજા પ્રજાનું પાલણ કરવાને તત્પર
એવો હતો. ॥૧॥

પ્રસાદંસત્યદવેસ્યત્યત્કાદુઃખમવાપસ ॥

એકદાસવનંગત્વાહત્વાબહુવિધાન્પ્રશુન્ ॥૨॥

ટીકા-એ રાજાએ શ્રી સત્યદેવનો પ્રસાદ છાંડયો આ દો-
પથી ઘણોજ દુખ પામ્યો તે એક ક્રે એક દિવસે તે રા-
જાહરણનો શિકાર કરવા વનમાં જઈ ઘણા પશુનેમારી ર

આગત્વવટમૂલંચષ્ટાસત્યદસ્યપૂજનં ॥

ગોપાઃસંતુષ્ટમક્તિયુક્તાઃસર્વાંધવાઃ ॥૩॥

ટીકા-એક વડના ઝાડના થડ નજીક આઠયો અને શ્રી
સત્યદેવનું પુજન થતું તેણે જોયું એ પુજનગોપમણ એ-

ટલે ગોવાળીયા સરવે પોતાના બાઈમધે સાથે બકિતથી
કરતા હતા ॥ ૩ ॥

રાજાદ્રષ્ટ્વાતુદર્પેણનગત્વાતનંનામસઃ ॥

તતોગોપગણાઃસર્વેપ્રસાદંનૃપસન્નિધૌ ॥૪॥

ટીકા-તે જોડે તે પુત્ર રાજા તેમની પાસે ગયો નહી તેમ
કુરથી પણ તેણે આગળથી નમસ્કાર કર્યો નહી તો પણ
એ ગોપગણોએ પુજન કર્યા પછી પ્રસાદ રાજાની પાસે કી

સંસ્થાપ્યપુનરાગત્યમુત્કવાસર્વેયથેપ્સિતં ॥

તતઃપ્રસાદંસત્યજ્યરાજાદુઃખમવાપસઃ ॥૫॥

ટીકા-ખંધા પાછા આવ્યા અને પ્રસાદ ખાઈ પરમ આનં
દમાં રહ્યા. આણીગમ રાજાએ એ પ્રસાદ ન લેતાં ત્યાંજ
રહેવા દીધો એ કારણથી એ ઘણોજ દુખ પામ્યો. પ

તત્પુત્રશતંનષ્ટંધનધાન્યાદિકંચયત્ ॥

સત્યદેવેનતત્સર્વેનાસિતંમમનિશ્ચિતં ॥૬॥

ટીકા-તેના સો પુત્ર મરી ગયા ધનધાન્ય છત્યાદિ જે
કંઈ હતું તે બધું જતું રહ્યું ત્યારે તે રાજાના મનમાં
વિચાર ઉત્પન્ન થયો કે મારું આ સર્વ શી સત્યદેવેન
નિશ્ચે કર્યું છે. ॥ ૬ ॥

અતસ્તત્રૈવગચ્છામિયત્રદેવશ્ચપૂજનં ॥

મનસાતુવિનિશ્ચિત્યયયૌગોપાલસન્નિધૌ ॥૭॥

ટીકા-અ માટે હવે જ્યાં શ્રી સત્યદેવનું પુજન હશે ત્યાંજ હું જઈશ એવું મનમાં લાવીને રાજ ગોપમણ પાસે આવ્યો.

તતોઽસૌસત્યદેવશ્ચપૂજાગોપગણૈઃસહ ॥

ભક્તિશ્રદ્ધાન્વિતોભૂત્વાચકારવિધિનાનૃપઃ॥૮॥

ટીકા-અને ભક્તિથી એ ગોપમણ સાથે શ્રી સત્યદેવનું પુજન કરવા લાગ્યો ॥ ૮ ॥

સત્યદેવપ્રસાદેનધનપુત્રાનિવતોઽભવત ॥

इहलोकसुखंभुक्त्वाचातेसत्यपुरंययौ ॥९॥

ટીકા તે પછી શ્રી સત્યદેવના પ્રસાદથી એ રાજ ધન તથા પુત્રવાન થયો અને આ મનુષ્ય લોકમાંના સર્વ સુખ ભોગવીને અંતે સત્યપુરને વિશે ગયો ॥ ૯ ॥

यइदंकुरुतेसत्यव्रतंपरमदुर्लभं ॥

शृणोतिचकथांपुण्यांभक्तियुक्तःफलप्रदां॥१०॥

ટીકા-આણું આ ઘણું દુર્લભ શ્રી સત્યનારાયણ વ્રત જે

કોઈ સ્વીકારે છે અથવા જે કોઈ ભક્તિપુર્વક પુણ્ય અને
ફળ આવી આપનાર શ્રી સત્યનારાયણની કથા રાંભળેછે ૧૦

ધનધાન્યાદિકંતસ્યભવેત્સત્યપ્રસાદતઃ ॥

દરિદ્રોલભતેવિત્તંવદ્ધોમુચ્યતેબંધનાત્ ॥૧૧॥

ટીકા-તેને ભગવાન શ્રી સત્યદેવના પ્રસાદથી ધનધા-
ન્ય વિગેરે સંપત્તી પ્રાપ્ત થાયછે દરિદ્રી હોય તેને ધનના-
ભ થાયછે બંધીખાને પડ્યો હોય તો તેથી મુક્ત થાયછે ૧૧

ભીતોભયાત્પ્રમુચ્યતેસત્યમેવનસંશયઃ ॥

ઈપ્સિતંચફલમુત્કાચાંતેસત્યપુરંવ્રજત્ ॥૧૨॥

ટીકા-જેને ભયપ્રમથ થયું હોય તો તે ભયથી મુક્ત
થાય આ સત્ય છે એમાં કાંઈપણ સદેહ નથી શ્રી સત્યદે-
વનું વ્રત કરનારો માણસ અલોકને વિશે સરવશુખ
ભોગવી અને સત્યપુર એટલે વૈકુંઠને વિશે જાયછે ૧૨

इतिवःकथितंविप्राःसत्यनारायणव्रतं ॥

याकृत्वासर्वदुःखैर्भयोमुक्तोभवतिमानवः॥૧૩॥

ટીકા-સુતજી કહેછે હુંજે નક આદી રૂપિઓ આ પ્રમા-
ણે આપને શ્રી સત્યનારાયણ વ્રત કહ્યું તે વ્રત કર્યા થકી
માણસ સર્વ દુખથી મુક્ત થાયછે ના ૧૩ ॥

વિશેષતઃકલિયુગેસત્યપૂજાફલપ્રદા ॥

કેચિત્કાલંવદિષ્યંતિસત્યમીશંતમેવચ ॥૧૪॥

ટીકા-તેમાં મુખ્યત્વે કરીને આધાર કલિયુગમાં ફળ આપનારી આ શ્રી સત્યદેવની પુજાજ સમર્થ છે કેટલાએક દીવસ સુધી આ સત્યનારાયણને (સત્યપ્રશ) એવું કહે છે

સત્યનારાયણંકેચિત્સ્યદેવંતથાપરે ॥

નાનારૂપધરોભૂત્વાસર્વેષામિપ્સિતપ્રદઃ ॥૧૫॥

ટીકા-કેાઇ સત્યનારાયણ કેાઇ સત્યદેવ એવુ તેને કહે છે પણ એ ભગવાન અનેક રૂપ ધારણ કરીને સર્વ જીવ માત્રના ઇચ્છીત ફળ આપનારા ॥ ૧૫ ॥

ભવિષ્યતિકલૌસત્યવ્રતંરૂપીસનાતન ॥

યદ્વદંપઠતેનિત્યંશૃણોતિમુનિસત્તમાઃ ॥૧૬॥

ટીકા-ને કલિયુગને વિશે તો સનાતન એટલે વિકાળ વૃત રૂપિ એવો થશે આ સત્યનારાયણ વૃત કથાનો જોડો નિત્ય પાઠ અગર શ્રવણ કરે તો તેને સુતજી કહે છે કે શ્રીનંદ આદી મુનીઓ શ્રી સત્યદેવના પ્રસાદથી સર્વ પાપો જતાં રહે છે. સત્યંનસ્યંતિપાપાનિસત્યદેવમસાદતઃ ॥ ક્ષતિશ્રી સ્કંધપુરાણેરેવાલંકેશ્રીસત્યનારાયણવ્રતકથાર્યાપચમોઽધ્યાયઃ શ્રી સત્યનારાયણાર્પણમસ્તુ.

पाडाडाष्टनाग्रश्रियेदित्तनवभासलुभाभनेदि३३॥८॥
 थयेनंशानप्रकाशेनुभाशा

गृह्य. ॥

પ્રકારો લક્ષ્યમાં થઈ એમ, પ્રગટ પામે સદુ પ્રથા ॥ નુ-
 ઝો ઝાંખો મીયે ઝાનંદરો, એ લેગનો નુહો પ્રથા ॥
 ૧ ॥ ઝીરા સરખા લેગને રું, પાપરીએ કે ઝોઢીએ ॥ પ્રત્ય
 ક્ષપાવડ પરહરી રીદ, પથ્થર માં રીર ફોડીએ ॥ રા ગિયવ
 ડાહા પેણ બુહરી નું, ઝમને પત્રિ લેગની ॥ ૨ ॥ બુખ્ત નહિ
 રું કે થલુ તો, માણે મોલ સંલોગની ॥ ૩ ॥ એમ કરવું ફતું
 ત્યારે, પ્રથમથી રીદ પાળીયાં ॥ ૪ ॥ રું કે વાનું નવરહું, નુહો

ला. नवरा दाय्या विपर, तेम सेंहेसो इहापियो राजे
 वामा अड मधुपुरधी, त्रमर त्रमतो आपियो राणा ते
 इरे गुण गुण राजा मधुरो, अडे अजण राजंगने पांडार-
 ए समलु कामनी डहे, मरम वायड त्रंगने राणा अत्या
 मधुप अउमां आधो रहे, उतजार तारोन आणियेत
 तुंडा जो छे ते हरी डपटी, चीत्पुं माटे न्हाणीजे
 ए डा तेजगा ड्यां अहु डमण त्रमरा, प्रीत डरी पीतण
 गयो डरी नीरस नलिनी सधणां, गरन सररी विजीण
 यो रा दा ताडुं यं पे यित्त यो ट्युं नहिं, पेला जै डुरता मां म
 न डर्युं रा दयाना प्रत्नु प्राण वल्लने, तारी पेडे सहु डर्युं रा पा

(૧૬)

દયારામ કૃત.

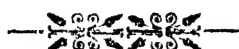
ખીડ્યાં મીડ્યા ખાણિયાં ॥ શાહસારતકરીલોકમાં, તે
નીજાપરીરથી નામટે ॥ દયાના પ્રભુ પ્રાણપલ્લવ,
આવડું કરવું નાઘટે ॥ પા

પદ. ૧૮ મું.

માર્યાં ધાર્યાં હુતાં બ્યારે મનમાં ફેળા ॥ ત્યારે રીદરા-
ખ્યાં તાં બળતાં વનમાં ફેળા ॥ શાધરિને ગોવરધનરી
દને ભવાડ્યાં ભા ॥ આહુઃ ખથી ત્વજાં મરણપમાડ્યાં ભ
તારા ફેરવીએ કયાતો ના પ્રગટ કેહેવાય ભા ॥ ગાગરમાં
નય સગર સમાય ભા ॥ ગાખળી તો રહ્યાં હુતાં ગ્રેહેની
આગે ભા ॥ ખીત્તં ઘણાં બ્ને ॥ લવણે લાગે ભા ॥ શા

પદાળ. ૧૧

જાહેર ખખર.

સર્વે લોકોને ખખર આપવામાં આવે છે કે અમારી દુકાનેથી નીચે લખેલાં પુસ્તકો વેચાથી મળશે.

૧

	રૂ. આ. પા.
ભત્તહરીના નાટકનાં ગાયન...	૦—૨—૦
હરીશ્ચંદ્ર ને તારામતીના નાટકનાં ગાયન	૦—૨—૦
બાસુદીપુરીનો ફારસ...	૦—૧—૦
ગોપીચંદ્ર રાજના નાટકનાં ગાયન...	૦—૨—૦
રાણકદેવીના નાટકનાં ગાયનો.	૦—૨—૦
શુરવીર વનરાજ આવડાના નાટકનાં ગાયનો.	૦—૨—૦
હરીરસ.	૦—૧—૦
હરીશ્ચંદ્રનો રાશ ગુજરાતી.	૦—૪—૦
મહારાજ દુલીપસિંહ વિજ્યા કુંભારી નાટક.	૦—૩—૦
અશીષુ વિશે કડવા ઠણુખીની વાર્તા.	૦—૨—૦

આ શીવાય વૈશ્વ ધર્મનાં તથા જૈન ધર્મનાં પુસ્તકો, વારતાઓ તથા સરકારી ચોપડાઓ વીગેરે ખીજી ઘણી જાતનાં પુસ્તકો અમારી દુકાનેથી રોકડી કીમતે વેચાથી મળશે. જેઓને જેમણે તેમણે પો-સ્ટપેડ કાગળ લખવો નોટપેડ પત્ર લેવામાં આવશે નહીં.

હરીશ્ચંદ્ર નાટક મોટું ચીતર સાથે. કીમત ૦—૬—૦

બુ. છોટાલાલ જગનલાલ તથા કેશવલાલ હરીલાલ,

ને ત્યાંથી મળશે. ઠે. અમદાવાદ રીચીરોડ ઉપર.

